

LIKA VÄRDE – LIKA RÄTT | 2004

Integration 2004

Fakta och kunskap

Landsorganisationen i Sverige

SVEN NELANDER/MARIA-PAZ ACCHIARDO/INGELA GODING

Integration 2004

FAKTA OCH KUNSKAP

PRODUKTION Bilda Idé
OMSLAGETS FORM Pangea Design
TRYCK EO Print AB, 2004
ISBN 91-566-2111-6
2004 04 2000 ex
Reviderad upplaga 2

Innehållsförteckning

Förord	4
Inledning	6
Vi lever i ett samhälle som ser helt annorlunda ut än förr	8
Hur LOs arbete med statistiken har bedrivits	17
Presentation av den första rapporten om anställningsformer och arbetstider	20
För första gången en redovisning av facklig organisationsgrad bland utlandsfödda	23
En jämförelse av utbildningsnivån bland utlandsfödda och födda i Sverige	26
Medlemmar i facket med utländsk bakgrund	31
Röster om facket och jobbet	40
Andra LO-rapporter på välfärdsområdet	46
Sysselsättning och arbetslöshet bland de utlandsfödda	48
Bättre statistik och forskning behövs	72
LOs kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten 2000–2004	74
Slutord	96
Bilaga	97

Förord

Ibland får jag som LOs ordförande frågan om varför vi i facket ska engagera oss så mycket i integrationsfrågor. Jag brukar svara att integration är en facklig kärnfråga. Det handlar om människors rätt till arbete och det gäller medlemmarnas löner, anställnings- och arbetsvillkor. Integration handlar om att leva upp till vår övertygelse om alla människors lika värde och lika rätt. Vi behöver följa den inre kraft som driver oss att kämpa för jämlika villkor och rättvisa i arbetslivet och samhället.

Vi har som medlemmar i facket lovat varandra att hålla ihop solidariskt och inte sälja vårt arbete till lägre lön eller till sämre villkor än det som vi lyckats förhandla oss till. Vår fackliga styrka bygger på att ingen ska kunna behandlas godtyckligt och orättvist. Diskriminering innebär sämre villkor och sämre löner och ökad risk för arbetslöshet och utanförskap. Facket kan aldrig acceptera diskriminering, i vilken form det än må vara. När ojämlika villkor och diskriminering förekommer, är det ett angrepp inte bara mot den enskilde medlemmen, utan också mot oss alla gemensamt, vårt fackliga löfte och vår fackliga organisation.

Sverige, det svenska arbetslivet och de fackliga organisationerna har förändrats. Idag är var sjunde medlem i LO-förbunden född utomlands och var femte har utländsk bakgrund, dvs är själv född utomlands eller har minst en förälder född utomlands. Det innebär över 400 000 medlemmar inom LO-förbunden med utländsk bakgrund. Idag vet vi att den fackliga organisationsgraden i Sverige bland arbetare med utländsk bakgrund är världens högsta. Dessa siffror är glädjande men också mycket förpliktande för oss i facket. Av de 175 000 förtroendevalda inom LO är drygt 15 000 födda utomlands och vi vet att intresset för att engagera sig fackligt är stort bland medlemmar med utländsk bakgrund.

LO har sedan år 2000 genomfört en kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten. Tack vare det

arbete som gjorts finns nu bättre statistik, mer fakta och större kunskap. Detta gör att vi inte längre enbart behöver utgå från våra egna erfarenheter och personliga upplevelser om hur det förhåller sig utan har nu en tryggare grund att fortsätta det integrationsarbete som ligger framför oss.

Arbetslöshet och diskriminering är det största hotet mot integration. Därför är det särskilt uppmuntrande att rapporten "Integration 2004 – Fakta och kunskaper" visar att sysselsättningen för utlandsfödda har förbättrats mycket påtagligt under den sexårsperiod för vilken det finns jämförbara siffror. Trots denna positiva utveckling har vi fortfarande ett skiktat samhälle där kvinnor och män med utländsk bakgrund löper betydligt större risker än andra att stå utanför arbetslivet.

Vi har en stor facklig och politisk utmaning framför oss. Målsättningen bör vara att göra det svenska arbetslivet och Sverige till en förebild för integration inom 10 år. Enligt FN är Sverige det land i världen som har kommit längst med jämställdheten, även om vi själva tycker att det återstår ganska mycket att göra. Vi ska inte sätta ribban lägre för integrationen i vårt land.

Vi behöver vara många som tillsammans engagerar oss för ett mera rättvist samhälle utan diskriminering. Detta kräver ett ständigt engagemang i vår vardag. Demokratin och våra grundvärderingar går inte i arv av sig själva. Det är vi som gör dem levande genom våra egna handlingar. Det är våra gemensamma handlingar som skapar det arbetsliv och samhälle vi lever i, och som vi så småningom ska lämna över i arv till våra barn och kommande generationer. Därför är integrationen en facklig kärnfråga.

Wanja Lundby-Wedin

LOs ORDFÖRANDE

Inledning

Myter och vanföreställningar eller fakta och kunskap? Ju mer vi arbetar med integrationsfrågor inom LO, desto mer berättigad och angelägen känns den här frågan. Goda kunskaper, bland annat i form av ett bra statistiskt underlag, är mycket viktiga för att ha en riktig grund att stå på när man ska föreslå förändringar och fatta beslut.

Rapporten "Integration 2004 – Fakta och kunskap" ingår i en serie LO-rapporter som publiceras inom ramen för LO och LO-förbundens gemensamma integrationsprojekt "Lika värde – Lika rätt". Att förbättra statistiken och ta fram fakta och kunskap är en prioriterad uppgift för den kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten som LO genomför 2000 – 2004.

I rapporten ges en bild av hur själva arbetet med statistiken fortskridit sedan LOs kraftsamling startade. I rapporten sammanfattas även de viktigaste delarna av det omfattande fakta- och statistikmaterial som har tagits fram.

I rapportens inledande delar speglas de mycket stora förändringar som har skett vad gäller befolkningens sammansättning. Drygt var femte LO-medlem, 22 procent, har idag utländsk bakgrund. I Sverige finns det mer än en miljon människor som är födda utomlands. Om man också lägger till dem som själva är födda i Sverige, men har minst en förälder som är född utomlands, kommer man fram till att nästan två miljoner människor har utländsk bakgrund i denna vidare mening. Det är få länder som har en högre andel personer födda utomlands än Sverige. Vi lever i ett helt annat samhälle än tidigare och det är viktigt att spegla detta på ett bra sätt i statistik och forskning.

I olika delavsnitt sammanfattas de viktigaste resultaten av de jämförelser som vi gjort mellan anställda som är födda i Sverige och anställda födda i andra länder. Det gäller till exempel anställ-

ningsformer, arbetstider, facklig organisationsgrad, utbildning och innehav av fackliga förtroendeuppdrag.

Av alldeles avgörande betydelse ur integrationssynpunkt är att människor som invandrar till Sverige kommer in på arbetsmarknaden. I ett ganska omfattande avsnitt jämförs sysselsättningssituationen för födda i Sverige och olika grupper av utlandsfödda. I vilken utsträckning finns de på arbetsmarknaden och hur är de annars sysselsatta? Vi redovisar förändringarna under de senaste sex åren, en period för vilken vi har jämförbara siffror.

Därefter beskrivs kortfattat planerna för framtiden vad gäller redovisningar som är viktiga ur ett integrationsperspektiv och pekas på det stora behovet av en allmän förbättring av statistik och forskning på det här området.

I ett avslutande avsnitt ges en kortfattad beskrivning av hur arbetet med "LOs kraftsamling för integration" och projektet "Lika värde – Lika rätt" har bedrivits. Här återges även ett urval av de rapporter, skrifter, studiematerial mm som har tagits fram och en sammanställning över ansvariga kontaktpersoner inom LO-förbunden och LO.

Vi hoppas att rapporten ska kunna ge ett underlag för en saklig debatt och undanröja myter och vanföreställningar. Vår önskan är att rapporten också ska vara ett stöd för alla de människor som är engagerade i kampen för ett mera rättvist samhälle utan segregation och diskriminering. LO ser det som en mycket viktig uppgift att arbeta för ett samhälle och ett arbetsliv utan över- och underordning, där alla människor har lika värde och lika rätt.

Vi lever i ett samhälle som ser helt annorlunda ut än förr

LO har under lång tid beskrivit och analyserat de klass- och könsmässiga skillnaderna mellan olika grupper. På ett mer systematiskt sätt har detta skett sedan början av 1980-talet och resultaten har redovisats i ett mycket stort antal rapporter. Statistiken har varit ett avgörande hjälpmedel för att *kunna få fram fakta och kunskap om hur verkligheten ser ut och följa olika förändringsprocesser* allteftersom samhället utvecklas.

Vissa uppgifter har ibland också tagits fram om skillnaderna i arbetslivet mellan LO-medlemmar med olika medborgarskap. Det har då använts en mycket grov indelning som förekommer i många av Statistiska centralbyråns (SCBs) undersökningar. Dessa mycket översiktliga jämförelser har pekat på att det i vissa avseenden finns mycket stora skillnader mellan LO-medlemmar med svenskt medborgarskap och andra LO-medlemmar, till exempel vad gäller anställningstrygghet och utbildningsnivå. På många andra områden har dock dessa preliminära jämförelser visat, vilket kan vara överraskande för en del, att skillnaderna mellan LO-medlemmar med svensk och utländsk bakgrund har varit förhållandevis små.

Önskemål om en *mer utvecklad statistik*, med en indelning som bygger på *födelseland*, alltså inte på medborgarskap, har vuxit sig allt starkare. En indelning efter medborgarskap ger en vilseledande bild, då invandrare som har blivit svenska medborgare redovisas på ett felaktigt sätt i statistiken.

Ett exempel på ett möte inom LO, vid vilket behovet av att föra in dimensionen "utländsk bakgrund" i statistiken framfördes på ett mycket tydligt sätt, var ett sammanträde i maj 1999 i LOs avtalssekreterargrupp – med samtliga LOs förbund representerade – när en ny rapport om anställningsformer och arbetstider presenterades. Det gavs då information om de klass- och könsmässiga

skillnaderna vad gäller olika typer av tidsbegränsade anställningar. Resultaten visade att bland de jämförda grupperna var andelen med tidsbegränsad anställning allra högst bland LOs kvinnor, medan den var allra lägst bland manliga tjänstemän.

Vid mötet uttrycktes uppfattningen att mycket talar för att kvinnliga och manliga arbetare födda utomlands har en ännu mer osäker anställning än kvinnliga och manliga arbetare i allmänhet – och att det skulle vara mycket viktigt att dessa frågor fanns belysta i statistiken.

Från LOs sida utlovades att vi skulle göra allt vi kunde för att i kommande redovisningar få in detta perspektiv – och att det borde finnas tekniska möjligheter att klara detta med hjälp av det mycket förnämliga material som finns i SCBs olika databaser. Det stod dock klart att det skulle kräva ett ganska omfattande utvecklingsarbete.

Vikten av att statistiken förändras så att indelningar efter födelseland kan göras kom att understrykas på ett mycket tydligt sätt i samband SCBs 250-årsjubileum 1999, då den närmast epokgörande rapporten "Från folkbrist till en åldrande befolkning" presenterades. Rapporten visade att det under de senaste decennierna har skett utomordentligt stora förändringar av befolkningens sammansättning – i dag finns i Sverige *mer än en miljon människor som är födda utomlands*. År 1960 var motsvarande siffra 300 000 och år 1945 endast ungefär 100 000. Vi lever i ett helt nytt samhälle och det är *viktigt att spegla detta på ett bra sätt i statistiken*.

Personer födda utomlands 1900-2003. Antal och procent

	Tusental	I procent av befolkningen
1900	36	0,7
1930	62	1,0
1945	101	1,5
1950	198	2,8
1960	300	4,0
1970	538	6,7
1980	627	7,5
1990	790	9,2
2000	1 008	11,3
2003	1 078	12,0

Källa: SCB-rapporten "Från folkbrist till en åldrande befolkning" samt senare kompletteringar från SCBs befolkningsstatistik.

Tablå 1

Som framhålls i nämnda rapport har människor alltid flyttat längre eller kortare sträckor under sitt liv. Det kan ha varit för att söka ny jordbruksmark eller arbete, för att driva handel, bilda familj eller studera, eller av andra skäl. Människor har flyttat i krigstid och fredstid, många har blivit kvar i främmande länder och andra har återvänt. Under de senaste två seklen kan *fyra flyttvågor* urskiljas. Den första är den stora *Amerikautvandringen* under senare hälften av 1800-talet och början av 1900-talet då ungefär 1,5 miljoner utvandrade, varav 0,4 miljoner senare återvände till Sverige. Åren under och efter andra världskriget präglades av *flyktinginvandring*. Det gäller också de senaste decennierna, 1980- och 1990-talen och de första åren på 2000-talet. Mellan dessa två perioder ligger *arbetskraftsinvandringens* årtionden, 1950- och 1960-talen.

Ungefär 1,1 miljon av dem som bor i Sverige idag är alltså *födda utomlands*. Om man också lägger till dem som själva är födda i Sverige men *har minst en förälder som är född utomlands* kommer man fram till att nästan två miljoner har *utländsk bakgrund i denna vidare mening*. Detta innebär drygt var femte av dem som bor i Sverige (närmare bestämt 21,8 procent).

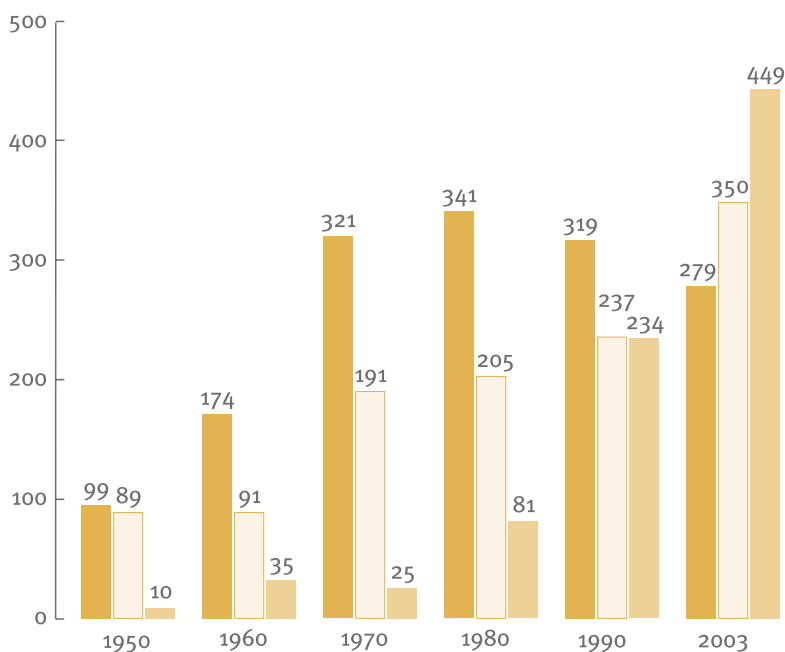
Från *vilka länder* kommer då de människor som har invandrat till Sverige? Detta beskrivs i tabell B:1 i bilagan, där vi också ser på de förändringar som har skett under 1900-talet. Den största invandrargruppen idag är finländare och uppgår idag till ungefär 190 000 personer. Sedan 1970 har finländarna dock blivit färre beroende på återflyttning och låg inflyttning till Sverige (en minskning från så mycket som drygt 250 000 år 1980).

Det framgår att bland de utlandsfödda idag är *de tio vanligaste födelseländerna* följande. Vi anger ungefärligt antal personer.

Land	Antal
Finland	190 000
Jugoslavien (och andra delar av gamla Jugoslavien)	140 000
Irak	70 000
Iran	55 000
Norge	45 000
Danmark	40 000
Polen	40 000
Tyskland	40 000
Turkiet	35 000
Chile	30 000

Under de senaste decennierna har det skett en *mycket kraftig förändring av invandrarernas fördelning efter födelseland* – från andra nordiska länder till övriga Europa och senare alltmer också övriga världen. Så sent som 1980 kom mer än hälften av de utlandsfödda i Sverige från ett annat nordiskt land. Idag är det bara lite mer än var fjärde. Detta åskådliggörs på ett mer sammanfattande sätt i diagram 1 (medan den mera utförliga redovisningen sker i tidigare nämnda tabell B:1 i bilagan).

Antal utlandsfödda i Sverige 1950-2003. Tusental

■ Födda i övriga Norden
 ■ Födda i övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland
 ■ Födda i övriga världen

Diagram 1

Det finns stora skillnader mellan *landets olika kommuner* framgår det av SCBs befolkningsstatistik. Ett utdrag från denna statistik redovisas på LOs hemsida (www.lo.se). Om vi ser till landets samtliga kommuner varierar andelen utlandsfödda från nästan 40 procent till mindre än 5 procent och andelen med utländsk bakgrund från strax under 70 procent till omkring 5 procent. Man kan konstatera att bland de tio kommuner som har den högsta andelen utlandsfödda eller med utländsk bakgrund finns, som anges i tablå 2, såväl kommuner i storstadsregionerna som mera utpräglade glesbygdskommuner.

De tio kommunerna med högst andel utlandsfödda respektive högst andel med utländsk bakgrund. Procent

Andel utlandsfödda			Andel med utländsk bakgrund*	
1	Haparanda	39,3	Haparanda	67,6
2	Botkyrka	33,2	Botkyrka	55,3
3	Södertälje	25,0	Övertorneå	45,4
4	Malmö	24,8	Södertälje	43,4
5	Huddinge	21,4	Malmö	39,7
6	Övertorneå	20,9	Huddinge	37,7
7	Upplands Väsby	20,4	Upplands Väsby	36,9
8	Solna	20,3	Sigtuna	35,5
9	Landskrona	20,2	Sundbyberg	35,2
10	Eda	19,8	Solna	34,8

* Själv född utomlands eller minst en av föräldrarna född utomlands

Tablå 2

Statistiken visar att det *inte är så många andra västliga industriländer som har en högre andel invandrare än Sverige* framgår det av statistiken (tablå 3). Förvånande för många är nog att välkända invandringsländer som Frankrike, Nederländerna och

Storbritannien har lägre andelar utlandsfödda än Sverige, och även USA ligger något under. Det bör framhållas att de människor som befinner sig illegalt i ett land *inte* ingår i de siffror som redovisas.

Andel utlandsfödda i olika länder. Procent

	Procent
Kanada	17,4
Österrike	12,5
Sverige	11,8
USA	11,5
Belgien	10,8
Nederländerna	9,9
Tyskland*	8,6
Irland	8,3
Storbritannien	7,6
Frankrike	7,4
Norge	7,0
Danmark	6,9
Portugal	6,3
Spanien	4,8
Italien*	2,5
Finland	2,0

Siffrorna avser år 2002 för Sverige, USA, Belgien, Nederländerna, Irland, Norge, Danmark, Portugal, Spanien och Finland, år 2001 för Österrike och Italien, år 2000 för Tyskland och Storbritannien, år 1999 för Frankrike och år 1996 för Kanada.

* För Tyskland och Italien finns ingen redovisning av andelen utlandsfödda utan det är andelen utländska medborgare som anges. Vår bedömning är att andelen utlandsfödda i dessa länder är 2-3 procentenheter högre än de siffror som presenteras i tablån.

Källa: SCB samt EUs statistikorgan Eurostat.

Tablå 3

Den kraftigt ökade invandringen till Sverige har medfört att *antalet utlandsfödda som förvärvsarbetar* har vuxit mycket starkt. I diagram 2 beskrivs översiktligt hur antalet utlandsfödda som är sysselsatta som anställda eller företagare har förändrats sedan 1960. Bland utlandsfödda kvinnor har det varit en ökning från 63 000 till 198 000 sysselsatta och bland utlandsfödda män från 104 000 till 205 000. Totalt innebär det alltså en ökning från 167 000 till 403 000.

Antalet utlandsfödda som är sysselsatta som anställda eller företagare 1960-2003. Tusental

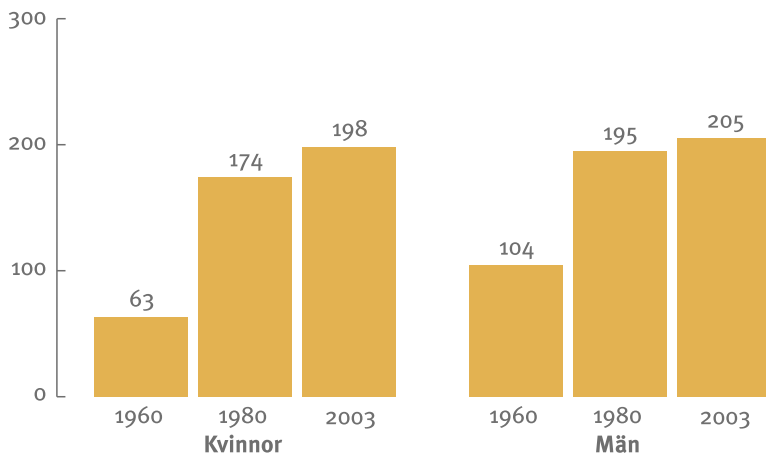

Diagram 2

Man räknar med att invandringen till Sverige kommer att fortsätta. Enligt SCBs senaste befolkningsprognos *kommer antalet födda utomlands att öka i Sverige från ungefär 1,1 miljoner idag till 1,5 miljoner år 2020*. Det medför att andelen utlandsfödda ökar från 11,8 procent år 2002 till 15,3 procent år 2020. Hela denna beräknade ökning på 400 000 gäller födda utanför Norden. Det framgår av rapporten "Sveriges framtida befolkning 2003-2020. Svensk och utländsk bakgrund", Demografiska rapporter 2003:5.

Denna rapport utkom i maj 2003 och grundas på nu gällande regler för arbetskraftsinvandring. Dessa siffror kan bli högre eller lägre beroende på vilka politiska beslut som tas angående till exempel flyktinginvandringen, och hur den fria rörligheten i det nya Europa kommer att utvecklas.

SLUTSATSER:

Det har under ett antal år skett utomordentligt stora förändringar av befolkningens sammansättning – i dag finns i Sverige ungefär 1,1 miljon människor som är födda utomlands. Om man också lägger till de personer som själva är födda i Sverige men har minst en förälder som är född utomlands kommer man fram till att nästan två miljoner har utländsk bakgrund i denna vidare mening. Detta innebär drygt var femte av alla som bor i Sverige.

Som en bilaga till den här rapporten redovisas också mycket aktuella siffror för Sveriges samtliga kommuner. Här framgår att det finns mycket stora skillnader mellan kommunerna vad gäller såväl andelen utlandsfödda som andelen personer med utländsk bakgrund.

Det har också skett en mycket kraftig förändring av de utlandsföddas fördelning efter födelseland – från andra nordiska länder till övriga Europa och senare alltmer också övriga världen.

En internationell jämförelse visar att det inte är så många västliga industriländer som har en högre andel utlandsfödda av befolkningen än Sverige.

Enligt prognoser över befolkningsutvecklingen beräknas antalet födda utomlands att öka mycket starkt under de närmaste decennierna.

Det står alltså klart att vi lever i ett samhälle som ser helt annorlunda än förut. Allt talar för att integration kommer att vara en av de allra största fackliga och politiska frågorna framöver.

Hur LOs arbete med statistiken har bedrivits

Nästa steg i vårt arbete var att ta upp en diskussion med SCB om att skapa förutsättningar för att föra in den nya dimensionen ”utländsk bakgrund” i statistiken. Vi hade då haft många kontakter inom LO, med forskare och med företrädare för Integrationsverket om hur en lämplig indelning skulle kunna se ut.

Det stod klart att den nya indelningen skulle bygga på *födelse-land* och alltså inte medborgarskap. Vi måste dela in gruppen utlandsfödda efter *var man är född* och *hur länge* man varit i Sverige – vistelsetiden var alltså viktig (det gjordes här, efter ingående överväganden, en tudelning på minst 10 år i Sverige respektive högst 9 år). Man skulle också i den nya indelningen kunna särskilja dem som själva var födda i Sverige men som hade en eller två föräldrar som var födda utomlands. Vad gäller födelse-land utanför Sverige blev slutsatsen att följande indelning borde göras:

- nordiska länderna
- övriga Europa samt USA, Kanada, Japan, Australien och Nya Zeeland
- övriga världen

En ännu finare indelning efter födelse-land, som i och för sig hade varit önskvärd, skulle kräva orimligt stora urval av tillfrågade personer (av främst kostnadsskäl inte möjliga att genomföra). En annan källa är totalundersökningar eller administrativa register, men informationen i dessa är otillräcklig, då de bland annat saknar uppgifter om yrke eller klassmässig tillhörighet.

Det är viktigt att kunna göra *samtidig uppdelning efter klass, kön och utländsk bakgrund* – alltså inte varje indelning för sig. Annars riskerar man att dra helt felaktiga slutsatser. Det man tror är en skillnad som sammanhänger med bristande integration el-

ler diskriminering kan till exempel i många fall istället vara en utpräglad klassfråga – de utlandsfödda är ju kraftigt överrepresenterade bland anställda med arbetaryrke och bland lågavlönade. Detta är ett klassiskt fel i många undersökningar. Vi angav när vi påbörjade vårt arbete att statistiken bör vara så utformad att man exempelvis bör kunna utläsa hur vanliga olika former av tidsbegränsade anställningar är bland kvinnliga LO-medlemmar som är födda utanför Europa och som har mindre än tio års vistelsetid i Sverige.

Det material som var mest lämpat för de analyser som önskades var SCBs *arbetskraftsundersökningar (AKU)*, där så många som drygt 35 000 anställda intervjuas varje kvartal.

Mycket glädjande visade det sig vara möjligt att skapa den önskade indelningen. Uppgifter om födelse-land hämtades från *befolkningsregistret* – det så kallade registret över totalbefolkningen (RTB). Man behövde alltså inte fråga om detta i undersökningarna. Inhämtande av uppgifter om utländsk bakgrund kan annars vara en känslig fråga.

Genom att föra in denna indelning i arbetskraftsundersökningarna skapades helt nya möjligheter att tillgodose de önskemål om förbättrad statistik som framförts. *När väl dessa tekniska möjligheter har skapats är det förhållandevis lätt att fortsättningsvis ta fram sådan här statistik.* Detta kan LO göra – men också andra användare. Den statistik som tagits fram har kunnat nyttjas även av till exempel TCO, SACO, Integrationsverket, Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Jämställdhetsombudsmannen (JÄMO).

LO har alltså här, i ett mycket nära och fruktbart samarbete med SCBs olika experter, kommit att utveckla statistiken på ett sådant sätt så att den kan ge oss nya kunskaper om det samhälle vi lever i. Man kan uttrycka det som att vi har *plöjt ny mark på ett nytt och viktigt område.*

Det framförs av en del debattörer *invändningar mot en statistik med indelningar efter utländsk bakgrund.* Vissa menar att man bör avskaffa begreppen invandrare och personer med utländsk bak-

grund, eftersom de bidrar till en uppdelning av människor och i värsta fall till stämpling och stigmatisering. Här är det dock mycket viktigt att slå fast att i brist på kunskaper och fakta får i stället de svepande felaktiga generaliseringarna, vanföreställningarna och myterna fotfäste och kan breda ut sig. Lösa påståenden som inte kan bemötas får lätt karaktär av sanningar som sprids nästan som vandringsägner.

Vi för alltså samma resonemang som vad gäller betydelsen av att i statistiken kunna belysa klasskillnader och regionala olikheter. Även här skulle man ju kunna hävda att man i statistiken borde avskaffa klassbegreppet och uppdelningar efter var i landet man bor, eftersom det skulle kunna leda till stigmatisering och "vi-och-dem"-uppdelning. Detta skulle ha medfört att vi idag hade saknat uppgifter om viktiga regionala skillnader och klassmässiga olikheter och därmed också haft ett kraftigt försämrat underlag för politik och debatt.

SLUTSATSER: Det är viktigt att i statistiken kunna göra samtidig uppdelning efter klass, kön och etnisk bakgrund – alltså inte varje indelning för sig. Annars skulle man riskera att dra helt felaktiga slutsatser. Etnisk bakgrund bör inte bygga på medborgarskap utan på födelseland och man bör också göra uppdelning efter vistelsetid i Sverige.

Vi vill överhuvudtaget framhålla att det finns ett mycket stort behov av god statistik och information om integration. Brist på kunskaper och fakta leder till att de svepande felaktiga generaliseringarna, vanföreställningarna och myterna får fotfäste och kan breda ut sig.

Det är enligt vår uppfattning endast med kunskaper och fakta som en saklig debatt kan föras och politiken få ett bra underlag för åtgärder. Men det är viktigt att indelningar efter utländsk bakgrund är utformad på ett bra sätt, och att man är varsam med orden och noga vid tolkningen så att man inte drar felaktiga och vilseledande slutsatser.

Presentation av den första rapporten om anställningsformer och arbetstider

I den nya rapport om anställningsformer och arbetstider som presenterades för LOs styrelse och vid en presskonferens under våren 2000, kunde de nya resultaten läggas fram. Det framgick att vid den indelning som gjordes av LOs kvinnor och män efter födelseland och vistelsetid i Sverige *visade sig skillnaderna vara mycket stora vad gäller andelen medlemmar med tidsbegränsade anställningar.*

I rapporten "Anställningsformer och arbetstider 2003" bekräftas de slutsatser som kunde dras i den första rapporten. Det framgår att inom LO är andelen med tidsbegränsad anställning *så hög som ungefär 30 procent* bland kvinnor som är födda utanför Europa. Men andelen är lika hög bland de kvinnor som är födda i ett europeiskt land utanför Norden och har en vistelsetid i Sverige på mindre än tio år. Som en jämförelse kunde vi konstatera att bland kvinnor som är födda i andra nordiska länder ligger andelen med tidsbegränsad anställning *lägre* än genomsnittet för hela gruppen kvinnliga LO-kvinnor. Det finns alltså *utomordentligt* stora skillnader *inom* gruppen kvinnliga LO-medlemmar med utländsk bakgrund. Detta gäller också bland männen – andelarna med tidsbegränsad anställning ligger dock genomgående på en lägre nivå än för kvinnorna. En slutsats man kan dra är att både födelseland och vistelsetid i Sverige har stor betydelse.

Hur fördelningen är på *olika typer* av tidsbegränsade anställningar beskrivs i tabellerna B:2-B:3 i bilagan. Här kan man bland annat se att andelen med *behovsanställningar*, den allra mest osäkra och otrygga formen av tidsbegränsad anställning, är allra högst bland kvinnor som är födda utanför Europa och har en vistelsetid i Sverige på mindre än tio år. Men också flera andra grupper av kvinnor med invandrarbakgrund har höga andelar. Bland männen kan vi särskilt notera att en mycket hög andel utomeuropeiska

invandrare med en vistelsetid i Sverige på mindre än tio år har *provanställning*.

Har tidsbegränsad anställning första kvartalet 2003.
Kvinnor och män inom LO. Procent

	Kvinnor	Män
Födda i Sverige		
Två svenskfödda föräldrar	15	9
En utlandsfödd förälder	18	8
Två utlandsfödda föräldrar	26	11
Alla födda i Sverige	15	9
Födda i övriga Norden		
Minst 10 år i Sverige	10	6
Högst 9 år i Sverige	*	*
Födda i övriga Europa **		
Minst 10 år i Sverige	16	11
Högst 9 år i Sverige	29	19
Födda i övriga världen		
Minst 10 år i Sverige	32	16
Högst 9 år i Sverige	31***	27 ***
Alla (oavsett födelseland)	16	9

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknat som ett genomsnitt för första kvartalen 2002 och 2003.

Källa: LO-rapporten ”Anställningsformer och arbetstider 2003” som utkom i november 2003.

Tablå 4

Vi kan, vilket är mycket *positivt*, konstatera att bland flera grupper av *utlandsfödda* LO-medlemmar har de tidsbegränsade anställningarna *minskat*. Till exempel visar det sig att mellan 2000/2001 och 2002/2003 – alltså en period av två år – har andelen med tidsbegränsade anställningar minskat från ungefär 50

procent till ungefär 30 procent bland LO-kvinnor födda utanför Norden med mindre än tio år i Sverige. Också bland män som är födda i övriga världen och har mindre än tio år i Sverige har skett en påtaglig minskning (från drygt 35 till drygt 25 procent).

SLUTSATSER: Tidsbegränsade anställningar är inom LO allra vanligast bland kvinnor födda utanför Europa samt bland de kvinnor som är födda i ett europeiskt land utanför Norden och har en vistelsetid i Sverige på mindre än tio år. Också bland männen inom LO är tidsbegränsade anställningar vanligast i de här grupperna, men andelarna ligger genomgående lägre än bland kvinnorna.

Positivt är dock att, från en mycket hög nivå, har bland flera grupper av utlandsfödda LO-medlemmar de tidsbegränsade anställningarna minskat påtagligt under de senaste åren.

LO har föreslagit förändringar av lagreglerna om anställningsskydd. Detta förslag har till syfte att slå vakt om tillsvidareanställning som huvudregel, öka tryggheten för anställda med tidsbegränsade anställningar, motverka all slags diskriminering och skulle dessutom innebära en klar förenkling av regelsystemet.

För första gången en redovisning av facklig organisationsgrad bland utlandsfödda

Med hjälp av den nya indelning efter utländsk bakgrund som skapats och införts i SCBs arbetskraftsundersökningar har vi för första gången också kunnat redovisa den *fackliga organisationsgraden* för olika grupper av utlandsfödda och jämföra dessa med motsvarande siffror för anställda födda i Sverige. Detta gjordes i rapporten "Facklig organisationsgrad 2000" som presenterades i augusti 2000. Det visade sig finnas mycket stora skillnader bland de utlandsfödda.

I rapporten "Sammanfattning och slutsatser", rapport 5 i serien "Röster om facket och jobbet", som presenterades under senhösten 2003, bekräftas dessa mycket stora olikheter. Av tablå 5, som bygger på denna senare rapport, framgår att inom gruppen *kvinnliga arbetare* är den fackliga organisationsgraden allra *högst* bland dem som är födda i andra nordiska länder och har en vistelsetid på minst tio år i Sverige (89 procent). *Lägst* är den fackliga organisationsgraden bland de utomnordiska kvinnliga invandrare som vistats i Sverige mindre än tio år (74 procent). Vi kan konstatera att det är just denna sistnämnda grupp som tillhör dem som enligt den tidigare nämnda LO-rapporten har de mest osäkra anställningsförhållandena.

Man kan göra den reflektionen att en facklig organisationsgrad på 74 procent bland utlandsfödda är *utomordentligt hög sett i ett internationellt perspektiv*. Som framgår av rapport 5 i serien "Röster om facket och jobbet" är det få länder som når upp till denna nivå ens om vi ser till löntagargruppen som helhet.

Facklig organisationsgrad första kvartalet 2003. Kvinnliga och manliga arbetare med olika födelseland. Procent

	Kvinnor	Män
Födda i Sverige	83,8	81,2
Födda i övriga Norden		
Minst 10 år i Sverige	89,1	89,7
Högst 9 år i Sverige	*	*
Födda i övriga Europa **		
Minst 10 år i Sverige	87,7	86,2
Högst 9 år i Sverige	74,3	83,4
Födda i övriga världen		
Minst 10 år i Sverige	81,9	75,5
Högst 9 år i Sverige	74,0 ***	79,5 ***
Alla arbetare	83,7	81,3

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknad som ett genomsnitt av första kvartalen 2002 och 2003.

Källa: "Sammanfattning och slutsatser", rapport 5 i serien "Röster om facket och jobbet", som utkom i oktober 2003.

Tablå 5

Också bland *manliga arbetare* är den fackliga organisationsgraden *högst* bland dem som är födda i andra nordiska länder och som har en vistelsetid på minst 10 år i Sverige (nästan 90 procent). *Lägst* är siffran för dem som själva är födda i övriga Europa och har en vistelsetid på minst tio år i Sverige (knappt 76 procent).

Det fanns alltså *stora skillnader* i facklig organisationsgrad *inom* gruppen arbetare med utländsk bakgrund. Det understryker på ett mycket påtagligt sätt det nödvändiga att *inte* se människor med utländsk bakgrund som en enda grupp utan att man måste göra uppdelningar efter födelseland och vistelsetid i Sverige. Som

synes är det också påtagliga skillnader mellan kvinnor och män, vilket visar hur viktigt det är att även här ha en könsuppdelad statistik.

SLUTSATSER: Med tanke på att de flesta utomnordiska invandrare kommer från länder med låg organisationsgrad är det på många sätt anmärkningsvärt, och även glädjande, att siffrorna är så höga som de faktiskt är. Resultaten är alltså i huvudsak positiva, men samtidigt förpliktande. Det gäller för facket att motsvara de förväntningar och kunna tillgodose de krav och önskemål som de utlandsfödda medlemmarna har rätt att ställa på sitt fack.

Det bör enligt vår mening finnas goda möjligheter att ytterligare öka den fackliga organisationsgraden bland de utlandsfödda. Den positiva inställning till facket som många invandrare har, och som på olika sätt framkommer i undersökningen "Röster om facket och jobbet", talar för detta. Med tanke på vad som framhållits om den framtida befolkningsutvecklingen, med en kraftig ökning av antalet utlandsfödda (beräknad ökning på drygt 400 000 fram till år 2020) kommer sannolikt många av fackets nya medlemmar att vara anställda som är födda utomlands.

En jämförelse av utbildningsnivån bland utlandsfödda och födda i Sverige

I rapporten "Utbildning – för tillväxten, jobben och rättvisan", som kom i april 2002, jämfördes utbildningsnivån för arbetare födda utomlands med arbetare födda i Sverige. Därefter har genom bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar tagits fram nya siffror för första kvartalet 2003. Uppgifter om utbildning hämtas i dessa undersökningar från det så kallade utbildningsregistret, som innehåller uppgifter om högsta utbildning för den i Sverige folkbokförda befolkningen. Utbildningen klassificeras enligt Svensk utbildningsnomenklatur, SUN 2000.

Det visar sig att det finns *stora skillnader* mellan de olika grupperna. I tablå 6 görs jämförelser mellan olika grupper av *kvinnliga arbetare*. Intressant är att andelen med *eftergymnasial utbildning* är så mycket högre bland kvinnor som kommit till Sverige under de senaste tio åren än bland de kvinnor som är födda i Sverige. Exempelvis framgår av tablå 6 att så mycket som mellan 15 och 20 procent av kvinnliga arbetare som invandrat från utomnordiskt land under de senaste tio åren har en eftergymnasial utbildning, vilket kan jämföras med 8 procent bland kvinnliga arbetare som är födda i Sverige.

Samtidigt kan man se att andelen med *enbart förgymnasial utbildning* är högre bland kvinnor som är födda utomlands än bland kvinnor födda i Sverige. Ett undantag från detta mönster är att kvinnor som är födda i övriga Europa har ungefär samma andel med enbart förgymnasial utbildning som kvinnor födda i Sverige med två svenskfödda föräldrar.

Utbildningsnivå första kvartalet 2003 för kvinnliga arbetare efter födelseland. Procent

	Förgymn. utbildn.	Gymnasial utbildning			Eftergymn. utbildn.		Uppgift saknas	Summa
		mindre än 2 år	2 år	3 år	högst 2 år	mer än 2 år		
Födda i Sverige								
Två svenskfödda föräldrar	25	15	30	23	5	2	0	100
En utlandsfödd förälder	22	14	28	25	8	2	1	100
Två utlandsfödda föräldrar	27	8	26	29	7	3	0	100
Alla födda i Sverige	24	14	31	23	5	2	1	100
Födda i övriga Norden								
Minst 10 år i Sverige	34	24	25	10	5	2	0	100
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **								
Minst 10 år i Sverige	24	11	23	25	10	6	1	100
Högst 9 år i Sverige	25	5	10	34	11	9	6	100
Födda i övriga världen								
Minst 10 år i Sverige	32	9	17	28	9	3	2	100
Högst 9 år i Sverige	35	4	16	19	3	12	11	100
Alla kvinnliga arbetare	25	14	29	23	6	2	1	100

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Källa: LO-bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar första kvartalet 2003.

Tablå 6

Vad gäller kvinnliga arbetare från "övriga världen", som varit i Sverige kortare tid än tio år saknas uppgift för ungefär 10 procent. Det finns anledning att tro att en ganska stor del av dessa arbetare har enbart förgymnasial utbildning, vilket innebär att den riktiga siffran kan ligga en bit över de 35 procent som angetts i tablå 6.

Det bör påpekas att det finns *stora skillnader i ålderssammansättning* bland de olika grupperna. Till exempel är de som är födda i Sverige och som har en eller två utlandsfödda föräldrar yngre än genomsnittet för hela gruppen kvinnliga arbetare. Det omvända gäller för dem som är födda i annat nordiskt land och som har vistats i Sverige i minst 10 år – de är alltså äldre än genomsnittet för hela gruppen kvinnliga arbetare. Man bör hålla dessa olikheter i åtanke när man tolkar resultaten.

Det görs också motsvarande jämförelse bland *manliga löntagare med arbetaryrke*, vilket redovisas i tablå 7. Vad gäller andelarna med *eftergymnasial utbildning* är skillnaderna *uppseendeväckande* stora. Bland de manliga arbetare som kommit till Sverige från utomnordiskt land är andelen med eftergymnasial utbildning så hög som omkring 15 procent eller mer, vilket kan jämföras med 7 procent bland de manliga arbetare som är födda i Sverige. För manliga arbetare från "övriga världen", med en vistelsetid på mindre än tio år i Sverige, är siffran till och med så hög som ungefär 30 procent.

Utbildningsnivå första kvartalet 2003 för manliga arbetare efter födelseland. Procent

	Förgymn. utbildn.	Gymnasial utbildning			Eftergymn. utbildn.		Uppgift saknas	Summa
		mindre än 2 år	2 år	3 år	högst 2 år	mer än 2 år		
Födda i Sverige								
Två svenskfödda föräldrar	28	3	39	23	5	1	1	100
En utlandsfödd förälder	24	4	37	28	5	2	0	100
Två utlandsfödda föräldrar	24	1	34	30	7	1	3	100
Alla födda i Sverige	28	3	39	23	5	1	1	100
Födda i övriga Norden								
Minst 10 år i Sverige	40	8	36	14	1	1	0	100
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **								
Minst 10 år i Sverige	21	4	33	28	10	4	0	100
Högst 9 år i Sverige	7	6	13	53	12	5	4	100
Födda i övriga världen								
Minst 10 år i Sverige	28	5	25	24	12	5	1	100
Högst 9 år i Sverige	25	8	4	23	17	12	11	100
Alla manliga arbetare	28	3	38	23	5	2	1	100

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Källa: LO-bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar första kvartalet 2003.

Tablå 7

SLUTSATSER: Bland både kvinnor och män som kommit till Sverige från länder utanför Norden under de senaste tio åren, eller ännu tidigare, är det mycket tydligt att det finns stora grupper högutbildade som i dag inte får använda sina kunskaper i tillräcklig omfattning, genom att de av olika skäl inte får arbetsuppgifter som motsvarar deras utbildning. Detta är ett stort slöseri med resurser, sett både från den enskildes och samhällets synpunkt. Omvänt kan dessa grupper, i en situation med en allt mer ökad brist på välutbildad arbetskraft, ses som en stor tillgång och möjlighet.

Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma, vilket ofta kommer bort i debatten, att i många grupper av utlandsfödda finns det många lågutbildade som behöver komplettera och förbättra sin utbildning. Resultaten visar att i alldeles hög grad gäller det kvinnor från länder utanför Europa. Det är här viktigt med satsningar som till exempel Kunskapslyftet, där också uppsökande verksamhet ingår som en viktig del.

Medlemmar i facket med utländsk bakgrund

Med hjälp av det utvecklingsarbete som har skett kan man också se *hur stor del av LOs och olika LO-förbunds medlemmar* som har utländsk bakgrund. Genom att dessa uppgifter bygger på befolkningsregistret (det så kallade registret över totalbefolkningen) kan man ta fram den nya statistiken utan att gå ut till medlemmarna och ställa frågor, vilket är en stor fördel (det kan annars uppfattas som känsligt och integritetskränkande).

Kvinnor och män inom LO med utländsk bakgrund. Procent

	Båda könen	Kvinnor	Män
Födda i övriga Norden			
Minst 10 år i Sverige	4	4	3
Högst 9 år i Sverige	0	0	0
Födda i övriga Europa *			
Minst 10 år i Sverige	3	3	3
Högst 9 år i Sverige	2	2	2
Födda i övriga världen			
Minst 10 år i Sverige	4	4	4
Högst 9 år i Sverige	1	1	1
Totalt födda utomlands	14	14	13
Utlandsfödd förälder			
En utlandsfödd förälder	6	6	6
Två utlandsfödda föräldrar	2	2	2
Totalt med föräldrar födda utomlands	8	8	8
Samtliga med utländsk bakgrund	22	22	21

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Källa: LO-bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar första kvartalet 2003.

Tablå 8

Det är också mycket betydelsefullt att uppgifterna har hög kvalitet och att de bara används för statistik, och det alltså är absolut omöjligt att utifrån dessa uppgifter kunna avslöja något om enskilda individer.

Så här ser det ut för medlemmarna i LO (tablå 8). Siffrorna avser första kvartalet 2003.

Av LOs medlemmar är 14 procent födda utomlands – det innebär alltså ungefär var sjunde medlem. Om man lägger till dem som har minst någon förälder som är född utomlands kommer man upp till att sammanlagt *22 procent av LOs medlemmar har utländsk bakgrund*. Det är mycket små skillnader mellan kvinnor och män inom LO.

En jämförelse kan göras med TCO och SACO, där det framgår av tablå 9 att andelen medlemmar som är födda utomlands är väsentligt högre inom LO än inom de båda tjänstemannaorganisationerna – siffrorna är 14 procent för LO jämfört med 7 procent för TCO och 8 procent för SACO. Andelen som själva är födda i Sverige men har minst någon förälder som är född utomlands är dock nästan densamma för de tre organisationerna (8 procent för LO och TCO och 9 procent för SACO), vilket är intressant utifrån ett integrationsperspektiv.

Uppdelning efter *kön* görs i tabell B:4 i bilagan och det visar sig att skillnaderna genomgående är mycket små.

Medlemmar i LO, TCO och SACO med utländsk bakgrund. Procent

	LO	TCO	SACO	Samtliga anställda
Födda i övriga Norden				
Minst 10 år i Sverige	4	3	2	3
Högst 9 år i Sverige	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *				
Minst 10 år i Sverige	3	2	3	3
Högst 9 år i Sverige	2	0	1	1
Födda i övriga världen				
Minst 10 år i Sverige	4	2	2	3
Högst 9 år i Sverige	1	0	0	1
Totalt födda utomlands	14	7	8	11
Utlandsfödd förälder				
En utlandsfödd förälder	6	6	7	6
Två utlandsfödda föräldrar	2	2	2	2
Totalt med föräldrar födda utomlands	8	8	9	8
Samtliga med utländsk bakgrund	22	15	17	19

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

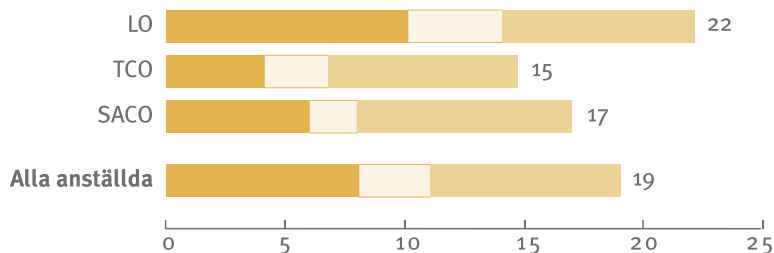
Källa: LO-bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar första kvartalet 2003.

Tablå 9

Skillnaderna mellan arbetare och tjänstemän *sammanfattar vi* på ett mera åskådligt sätt i diagram 3. Det framgår här också att av *alla anställda* har ungefär var femte utländsk bakgrund (19 procent). Som närmare anges i tablå 9 är drygt var tionde anställd själv född utomlands (11 procent), medan övriga (8 procent) själva är födda i Sverige men har minst en förälder som är födda utomlands. Eftersom det totala antalet anställda uppgår till nästan 3,8 miljoner innebär det att drygt 400 000 är födda utomlands

och ungefär 300 000 själva är födda i Sverige men har minst en förälder som är född utomlands.

Andelen med utländsk bakgrund. Procent

■ Född utanför Norden   ■ Född i andra nordiska länder
■ Född i Sverige, men med minst en utlandsfödd förälder

Diagram 3

Under de *senaste tre åren* – perioden första kvartalet 2000 till första kvartalet 2003 – har andelen medlemmar i LO som är *födda utomlands* ökat från 12 till 14 procent och andelen med *utländsk bakgrund* från 20 till 22 procent. Hela ökningen ligger bland födda utanför Norden.

Det mycket stora urvalet möjliggör även en uppdelning på *fackförbund* (tablå 10). Vi vill här återigen understryka att siffrorna inte bygger på information som förbunden inhämtat från enskilda medlemmar utan på de bearbetningar som LO gjort av SCBs arbetskraftsundersökningar, i vilka uppgifter om utländsk bakgrund erhållits från det så kallade registret över totalbefolkningen.

De högsta andelarna *utlandsfödda* finns inom Fastighets (33 procent) och Hotell- och Restaurang (28 procent). Väsentligt över LO-genomsnittet på 14 procent ligger även Industrifacket på 21 procent och Livs på 20 procent. Man kan notera att i Fastighets och Hotell- och Restaurang är mer än 15 procent födda i

det som kallas "övriga världen".

Om vi ser till samtliga med *utländsk bakgrund* finner vi att de högsta andelarna återigen gäller för Fastighets och Hotell- och Restaurang (med 41 procent respektive 38 procent).

Medlemmar i olika LO-förbund med utländsk bakgrund. Procent

	Fastighets	Handels	Hotell- o Rest.	Grafiska	Transport	SEKO	Kommunal	Industrifacket	Livs	Metall	Pappers	Skogs- o Trä	Byggnads	Elektrikerna
Födda i övriga Norden														
Minst 10 år i Sverige	6	3	2	3	3	9	4	4	2	5	7	5	3	2
Högst 9 år i Sverige	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *														
Minst 10 år i Sverige	4	2	6	4	1	1	3	7	7	4	2	3	1	1
Högst 9 år i Sverige	6	2	3	2	1	0	1	4	4	3	0	1	1	0
Födda i övriga världen														
Minst 10 år i Sverige	9	3	11	2	3	3	5	5	5	3	0	0	1	0
Högst 9 år i Sverige	8	1	6	1	1	0	2	1	1	1	0	0	1	1
Totalt födda utomlands	33	11	28	12	9	7	15	21	20	16	9	9	7	4
Utlandsfödd förälder														
En utlandsfödd förälder	5	7	7	7	5	6	5	4	7	6	5	5	6	7
Två utlandsfödda föräldrar	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	1	2
Totalt med föräldrar födda utomlands	8	10	10	10	7	8	7	7	10	9	7	7	7	9
Samtliga med utländsk bakgrund	41	21	38	22	16	15	22	28	30	25	16	16	14	13

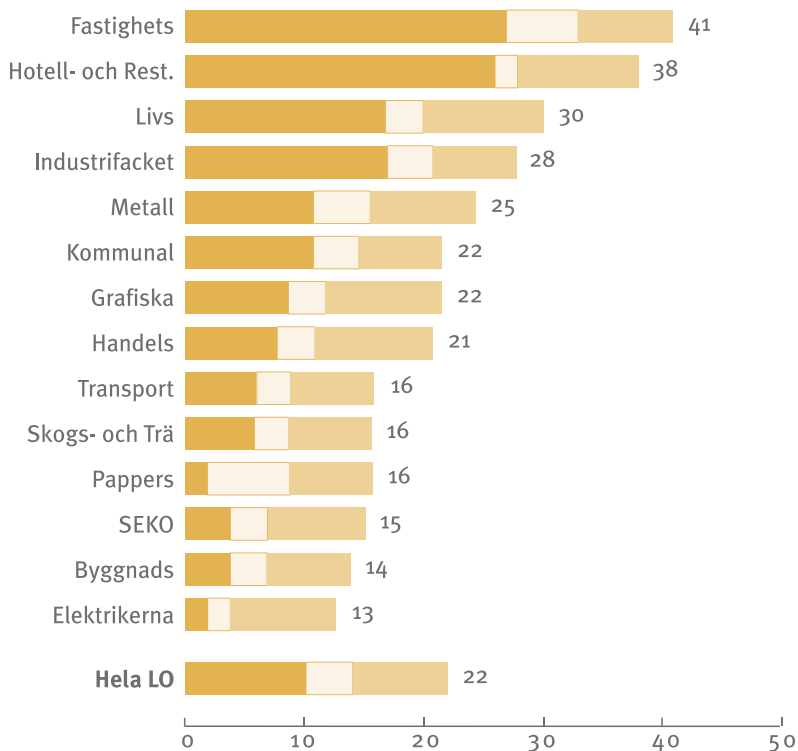
* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Källa: LO-bearbetningar av SCBs arbetskraftsundersökningar första kvartalet 2003.

Tablå 10

Även här illustreras siffrorna på ett mera åskådligt sätt i ett diagram (diagram 4).

Andelen medlemmar i olika LO-förbund med utländsk bakgrund. Procent

■ Född utanför Norden   ■ Född i andra nordiska länder
■ Född i Sverige, men med minst en utlandsfödd förälder

Diagram 4

Vi kan också redovisa siffrorna för ett antal tjänstemannaförbund. Andelen utlandsfödda och andelen med utländsk bakgrund är följande (procent):

	Andel utlandsfödda medlemmar	Andel medlemmar med utländsk bakgrund*
Industritjänstemän, SIF	7	15
Tjänstemannaförbundet, HTF	9	19
Finansförbundet	2	8
Läraryrket	8	14
Kommunaltjänstemannaförbundet, SKTF	9	16
Statstjänstemän, ST	7	14
Vårdförbundet	9	16
Jurist- och samhällsvetarförbundet Jusek	8	17
Civilingenjörsförbundet	10	21
Lärarnas Riksförbund	7	16
Akademikerförbundet SSR	10	17
Läkarförbundet	16	26

*Själv född utomlands eller med minst en förälder född utomlands

Det finns stora *regionala* skillnader vad gäller andelen arbetare med utländsk bakgrund. Högst är andelen i Stockholmsregionen, där siffran är ungefär dubbelt så hög som i landet som helhet. Även Göteborgs- och Malmöregionen ligger över riksgenomsnittet. Dessa skillnader mellan storstadsregionerna och landet som helhet finns på alla stora områden av arbetsmarknaden (industri, byggnadsverksamhet, parti- och detaljhandel, övrig privat service och kommunal verksamhet). Detta framgår av rapporten "Facket i Stockholm" som i november 2003 utkom i serien "Röster om facket och jobbet". Tabellerna B:5-B:9 i bilagan är hämtade från denna rapport. I den sista av dessa tabeller kan man bland annat konstatera att nästan varannan arbetare i Stockholm inom kommunal verksamhet (kommuner och landsting sammantagna) har utländsk bakgrund. Det är alltså mycket tydligt att en mycket stor del av vården och omsorgen i Stockholmsregionen bärs upp av invandrare och deras barn.

Vi åskådliggör vilka skillnader som finns i diagram 5.

Arbetare med utländsk bakgrund. Procent

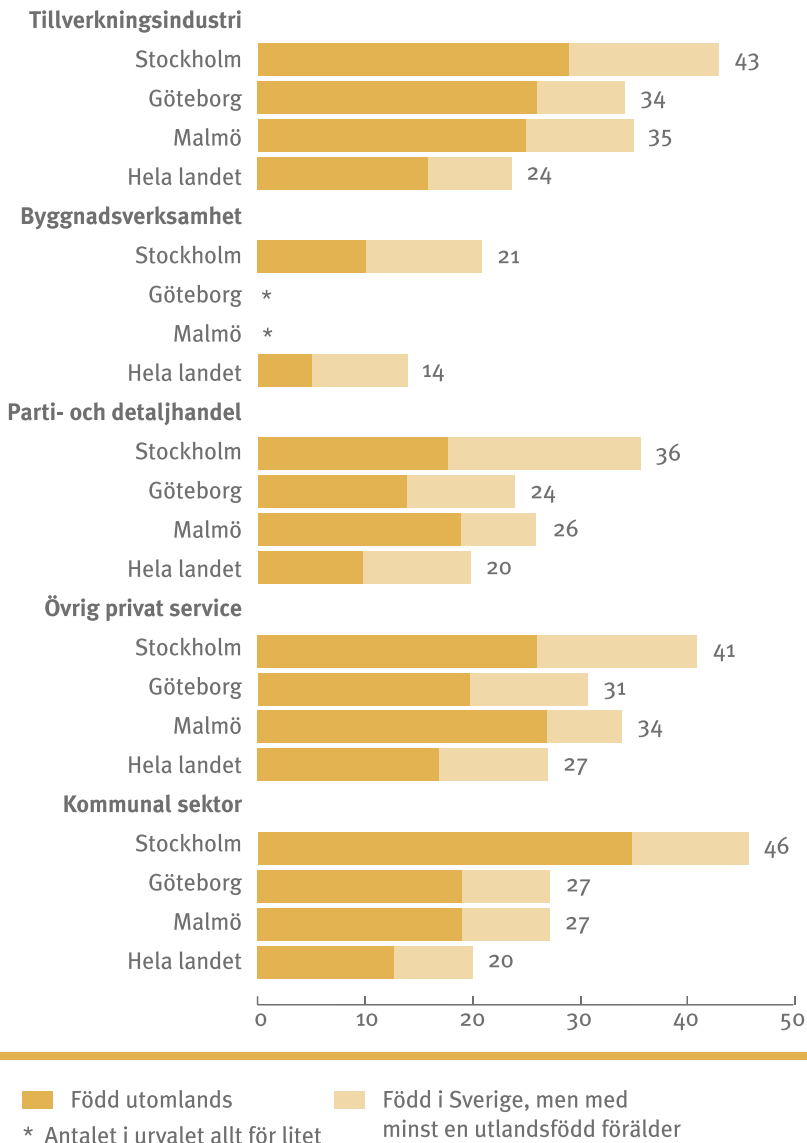

Diagram 5

SLUTSATSER: Av LOs medlemmar är 14 procent födda utomlands – det innebär alltså ungefär var sjunde LO-medlem. Om man lägger till de medlemmar som har minst någon förälder som är född utomlands kommer man fram till att sammanlagt 22 procent har utländsk bakgrund. Det innebär mer än var femte LO-medlem.

Det är nu också möjligt att redovisa uppgifter om hur stor andel av medlemmarna i olika fackförbund som har utländsk bakgrund. Detta kan man göra utan att gå ut och fråga, eller genom någon form av registrering som LO är helt negativ till. Man kan här använda uppgifter av mycket hög kvalitet som bara får användas för statistik. Siffrorna visar att andelen utlandsfödda eller med utländsk bakgrund är allra högst i Fastighets och Hotell- och Restaurang, men i samtliga LOs förbund finns idag många medlemmar med utländsk bakgrund.

Det finns också stora regionala skillnader. Klart högst är andelen arbetare med utländsk bakgrund i Stockholmsregionen. Också Göteborgs- och Malmöregionen ligger över riksgenomsnittet. Men i alla regioner finns många med utländsk bakgrund.

Röster om facket och jobbet

I den stora intervjuundersökningen "Röster om facket och jobbet" som genomförts fyra gånger sedan 1988, har år 2002 *utländsk bakgrund införts som en ny dimension*. Det har bland kvinnor och män inom LO gjorts en uppdelning på födda i Sverige, födda i andra nordiska länder och födda utanför Norden. Däremot har inte kunnat göras någon uppdelning efter vistelsetid i Sverige.

Av mycket stort intresse har förstärkt varit att se *i vilken utsträckning de utlandsfödda är representerade bland de fackligt förtroendevalda*. För *kvinnorna* visar resultaten att andelen med fackliga förtroendeuppdrag är *högst* bland födda i andra nordiska länder och *lägst* bland kvinnor utanför Norden, medan kvinnor födda i Sverige befinner sig däremellan (diagram 6). Det framgår av rapporten "Facklig aktivitet och fackligt arbete", rapport 4 i serien "Röster om facket och jobbet", som utkom i maj 2003. Som tidigare har kunnat konstateras tycks LO-kvinnor födda i andra nordiska länder ha en särskilt etablerad ställning på arbetsmarknaden – andelen med fast anställning är högre än bland dem födda i Sverige och den fackliga organisationsgraden är också högre.

Bland *männen* är mönstret vad gäller innehav av fackligt förtroendeuppdrag väsentligt annorlunda. Andelen med fackligt uppdrag är här densamma för födda i Sverige och födda utanför Norden, men väsentligt mycket lägre för födda i andra nordiska länder.

Man kan också vända på siffrorna och dra den slutsatsen att bland födda i Sverige och födda utanför Norden är andelen med fackliga förtroendeuppdrag *klart mycket högre bland män* än bland kvinnor – medan det *omvända förhållandet* gäller för födda i andra nordiska länder, det vill säga en högre andel med fackligt uppdrag bland kvinnor än bland män.

Har fackligt förtroendeuppdrag. LO-medlemmar. Procent

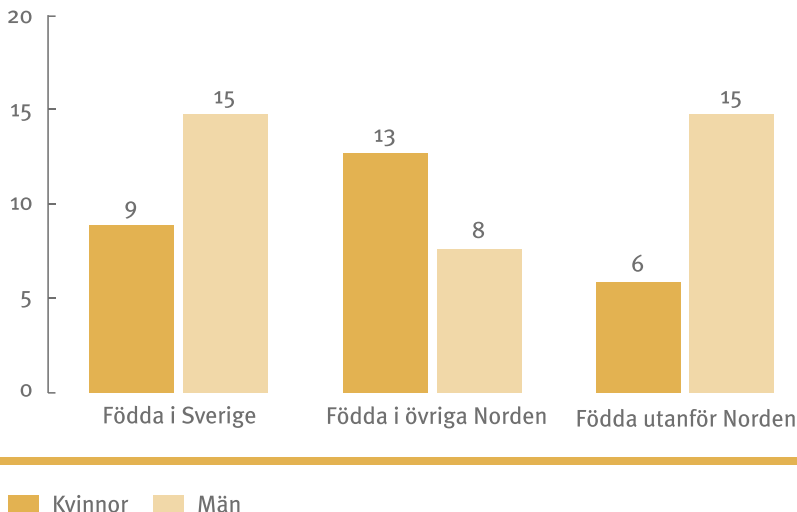

Diagram 6

De svar som getts i undersökningen pekar på att det borde finnas *mycket goda förutsättningar* att väsentligt öka andelen med fackliga förtroendeuppdrag bland utlandsfödda LO-medlemmar, och alldeles särskilt gäller det bland födda utanför Norden. Till exempel framgår att nästan 30 procent av kvinnor födda utanför Norden kan tänka sig att ta fackligt uppdrag om man blev tillfrågade och ytterligare nästan 10 procent säger "ja, kanske", vilket kan jämföras med att endast 5 procent har fackligt uppdrag idag (diagram 7). Också bland de utlandsfödda männen inom LO finns en stor potential att öka andelen med förtroendeuppdrag.

Har fackligt förtroendeuppdrag eller kan tänka sig att ta sådant. Kvinnliga LO-medlemmar. Procent

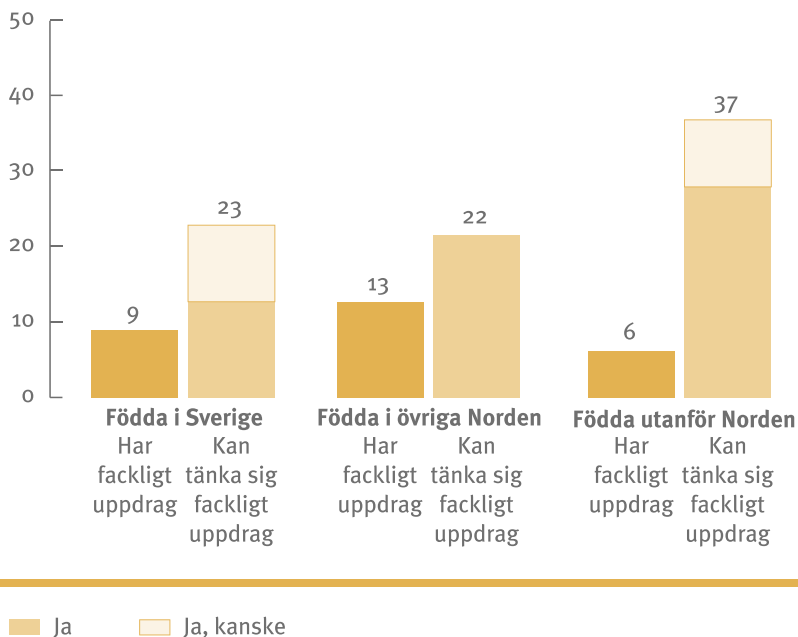

Diagram 7

Av undersökningen "Röster om facket och jobbet" framgår att av de sammanlagt 175 000 LO-medlemmar som har fackligt förtroendeuppdrag är drygt 15 000 födda utomlands. Men det framgår av undersökningen att så mycket som ytterligare 40 000 utlandsfödda LO-medlemmar kan tänka sig att ta fackligt uppdrag om de blev tillfrågade och drygt 10 000 säger "ja, kanske".

En annan slutsats är att de LO-medlemmar som är födda utomlands är ännu mer positiva till ett ökat *inflytande för facket på arbetsplatsen* än de som är födda i Sverige. Uppgifterna redovisas i rapporten "Sammanfattning och slutsatser", rapport 5 i serien "Röster om facket och jobbet", som publicerades i oktober 2003. Detta illustreras i diagram 8. Andelen som vill ge facket ett ökat

inflytande på jobbet är som vi kan se *allra högst* bland dem som är födda utanför Norden. Kanske känner de att med stöd av ett starkt fack på arbetsplatsen är det möjligt att på ett bättre sätt hävda sin rätt och förhindra särbehandling och diskriminering.

Synen på det lokala fackets inflytande på arbetsplatsen.
LO-medlemmar. Procent

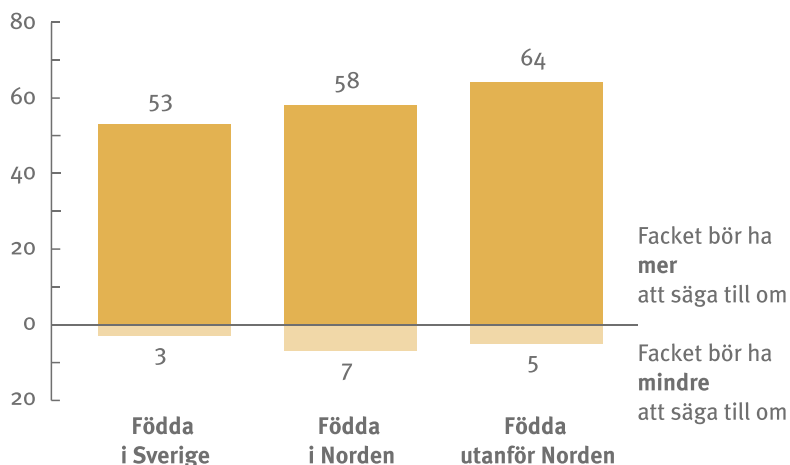

Diagram 8

Resultaten pekar också på att de utlandsfödda, särskilt födda utanför Norden, har ett större *fackligt intresse* än de som är födda i Sverige. Detta finns att läsa i rapporten "Facklig aktivitet och fackligt arbete", rapport 4 i serien "Röster om facket och jobbet", som presenterades i maj 2003.

Vad gäller hur man ser på *vad som är viktiga fackliga uppgifter* är det mycket små skillnader mellan födda i Sverige och födda utomlands. De som är födda i Sverige, födda i andra nordiska länder och födda utanför Sverige har *samma rangordning* av de olika områdena efter graden av viktighet. Men vissa mindre skillnader kan noteras, och en sådan är att LO-medlemmar som är *födda utanför Norden* prioriterar några frågor *högre* än vad som görs av

dem som är födda i Sverige. Dessa frågor är utvecklande av medlemsförmåner, barnomsorg, skatter och bostadskostnader. Det här beskrivs i rapporten "Synen på fackligt medlemskap och fackets uppgifter", rapport 1 i serien "Röster om facket och jobbet", som utkom i november 2002.

De *fackliga tidningarna* har uppenbarligen stort läsvärde för de utlandsfödda medlemmarna i LO. Det framgår, vilket beskrivs att kvinnor födda i andra länder till och med läser mer av den fackliga tidningen än de kvinnor som är födda i Sverige (diagram 9). Bland männen är skillnaderna små mellan födda i Sverige och födda utomlands. Uppgifter om läsning av de fackliga tidningarna redovisas i rapporten "Facklig aktivitet och fackligt arbete", rapport 4 i serien "Röster om facket och jobbet", som utkom i maj 2003.

Hur mycket man läser av den fackliga tidningen. LO-medlemmar. Procent

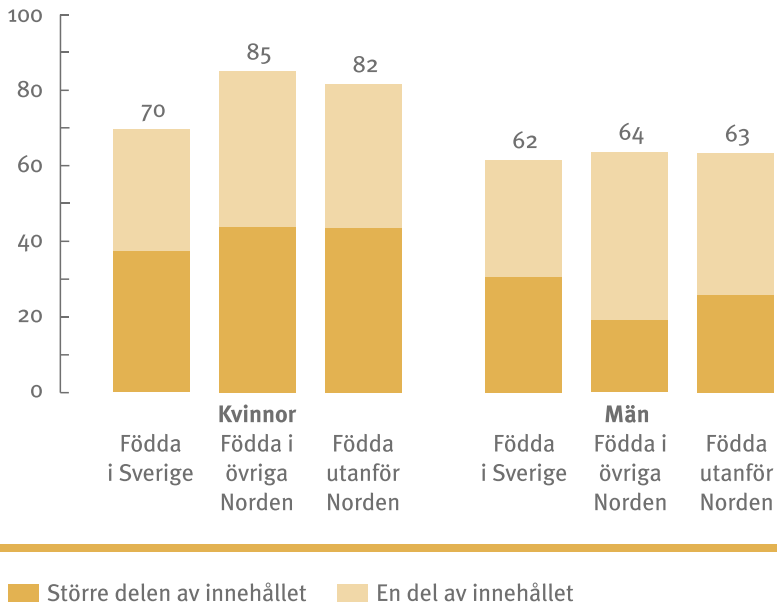

Diagram 9

Vad däremot gäller *friheten i arbetet* (möjligheterna att kunna påverka arbetstid och ledighet och att kunna styra sin arbetssituation) och olika *förmåner i arbetet* är det små skillnader mellan LO-medlemmar som är födda i Sverige, födda i andra nordiska länder och födda utanför Norden. Detta finns att läsa i rapporten "Friheter och förmåner i arbetet", rapport 3 i serien "Röster om facket och jobbet", som presenterades i mars 2003.

SLUTSATSER: För första gången har det varit möjligt att göra en jämförelse av LO-medlemmar födda i Sverige och födda i andra länder vad gäller innehav av fackliga förtroendeuppdrag. Vissa skillnader finns men kanske inte så stora som man ofta tror. Den lägsta andelen med fackliga uppdrag finns bland kvinnor födda utanför Norden.

Resultaten visar att det finns goda möjligheter att öka andelen fackligt förtroendevalda bland de utlandsfödda. Att ta tillvara på dessa möjligheter att bredda och öka rekryteringen av förtroendevalda blir en viktig utmaning för facket.

Intressant att konstatera är att utlandsfödda medlemmar inom LO i ännu högre grad än de svenskfödda anser att facket bör ha ett ökat inflytande på arbetsplatsen. Det är sannolikt så att de utlandsfödda mer än andra känner att ensam är man svag och i en mycket utsatt position – tillsammans med andra går det att på ett helt annat sätt hävda sin rätt och att förhindra orättvis och diskriminerande behandling. Det finns också ett stort fackligt intresse bland de utlandsfödda.

De fackliga tidningarna är viktiga mötesplatser för information och debatt. En fråga som man länge ställt sig är i vad mån dessa tidningar når ut till och läses av de medlemmar som är födda i andra länder. För första gången har vi nu kunnat få svar på den frågan och det visar sig att läsvärdet tycks vara stort. De utlandsfödda läser den fackliga tidningen i minst lika hög grad som andra – bland kvinnor är det till och med så att de utlandsfödda läser mer än de svenskfödda.

Andra LO-rapporter på välfärdsområdet

I LO-rapporten "Ohälsans trappa" redovisades de klass- och könsmässiga skillnaderna vad gäller *hälsa* på ett mycket tydligt sätt, och där speglades vilka förändringar som har skett över tiden. Genomgående gjordes också en uppdelning efter ålder, vilket är nödvändigt eftersom man vet att hälsan i så hög grad beror på just denna. Tyvärr medgav dock inte materialet uppdelning efter utländsk bakgrund.

Samtidig uppdelning på klass, kön, ålder och utländsk bakgrund skulle kräva mycket stora urvalsstorlekar, och så stora urval fanns inte i det material vi hade möjlighet att använda. Däremot användes vissa uppgifter från en speciell undersökning som genomförts av Socialstyrelsen, där hälsan för vissa invandrargrupper hade jämförts med den för jämnåriga i den svenskfödda befolkningen.

Hur mycket av den sämre hälsan som beror på yrke, inkomst eller andra socioekonomiska förhållanden, och hur mycket som beror på just det förhållandet att man kommer från ett annat land, vet vi inte i dag. Här är det mycket angeläget att statistiken förbättras och det behövs också mera forskning på området. Men det mesta talar för att om vi hade kunnat göra en klass- och könsmässig uppdelning av personer med utländsk bakgrund, så skulle kvinnliga arbetare med utländsk bakgrund ha hamnat allra längst ner på "ohälsans trappa".

Resultaten av den studie som vi har gjort i rapporten "Fler arbetare och tjänstemän utan daglig tidning" åt LOs mediautredning visar att utländsk bakgrund har stor betydelse för om man har *tillgång till en daglig tidning* eller inte. I synnerlighet bland dem som har kort vistelsetid i Sverige (mindre än tio år) är det mycket vanligt att man *inte* har någon daglig tidning i bostaden. Även de som själva är födda i Sverige, men vars föräldrar är födda

utomlands, saknar i långt mycket större utsträckning än infödda svenskar tillgång till en daglig tidning.

Samtidigt framgår det av våra analyser att invandrare i betydligt större utsträckning än svenskfödda *besöker bibliotek*, och det gäller alldeles särskilt dem som kommit till Sverige under de senaste tio åren. Det kan vara så att invandrare i större utsträckning än andra använder möjligheten att läsa tidningar på biblioteken och kanske även inhämta information via Internet (om till exempel vad som händer i hemlandet).

Vad gäller *läsandet av böcker* finns det inga tydliga skillnader mellan svenskfödda och utlandsfödda.

SLUTSATSER: I välfärdsrapportering bör utländsk bakgrund ingå som en viktig och självklar indelningsgrund. Som tidigare framhållits bör man kunna göra samtidig uppdelning efter klass, kön och etnisk bakgrund – alltså inte varje indelning för sig. Man riskerar annars att dra felaktiga slutsatser.

Sysselsättning och arbetslöshet bland de utlandsfödda

En breddning av analysen

Så här långt har vi gjort jämförelse mellan födda i Sverige och födda utomlands bland de *anställda*. I det här avsnittet breddar vi våra analyser till och omfatta *hela befolkningen 20–64 år*. I vilken utsträckning finns de olika grupperna på arbetsmarknaden, hur är de sysselsatta och hur drabbar den öppna arbetslösheten? Underlaget är *nya bearbetningar som vi gjort av Statistiska centralbyråns (SCBs) arbetskraftsundersökningar, AKU, första kvartalet 2003* – grundade på intervjuer med så mycket som nästan 50 000 personer, varav ungefär 1 600 födda i andra nordiska länder och 4 300 utanför Norden. Jämförbara siffror finns tillbaka till år 1997 och vi ser på vilka förändringar som har skett sedan dess.

Av 5,3 miljoner i befolkningen 20–64 år första kvartalet 2003 är lite mer än 4,5 miljoner födda i Sverige, 180 000 födda i annat nordiskt land, nästan 250 000 i övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland, medan ungefär 280 000 är födda i övriga världen. Detta framgår i tabell B:11 i bilagan i slutet av rapporten.

Viktiga definitioner

I arbetskraftsundersökningarna beskrivs bland annat hur stor del av befolkningen som är *sysselsatt*. Med det menas att man är *anställd* eller arbetar som *egen företagare* (inkl som oavlönade medhjälpare i företag tillhörande make/maka eller annan familjemedlem som han/hon bor tillsammans) och att man *utfört något arbete under veckan (minst en timme) eller varit tillfälligt frånvarande* från anställningen eller det egna företaget. Det mått som här används är "*sysselsättningsintensitet*" och anger antalet

sysselessatta i respektive grupp i procent av antalet av denna grupp i befolkningen. Vi använder istället, det språkligt sätt bättre, ordet "sysselessättningsgrad" för att ange samma sak.

Ett annat centralt begrepp är det så kallade *relativa arbetslöshetstalet* som anger hur stor del av arbetskraften som är arbetslösa. Vi använder för enkelhetens skull uttrycket "arbetslöshetstal". Med arbetslösa menas enligt AKU personer som inte var sysselessatta under veckan men *ville* och *kunde* ta arbete och även *sökt* arbete under de senaste fyra veckorna. Heltidsstuderande som sökt arbete medräknas dock inte.

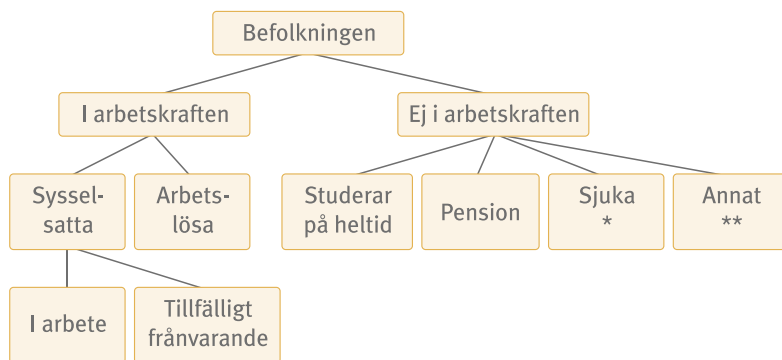
I undersökningarna används också begreppet "i arbetskraften" och här ingår personer som antingen är sysselessatta eller arbetslösa.

Relationerna mellan de olika begreppen åskådliggörs i nedanstående figur (diagram 10).

De olika begreppen i SCBs arbetskraftsundersökningar

---

* Förtidspensionerade på grund av sjukdom ingår i denna grupp. De som är sjukskrivna under veckan från ett arbete (som anställd eller egen företagare) räknas däremot som tillfälligt frånvarande och ingår i gruppen sysselessatta.

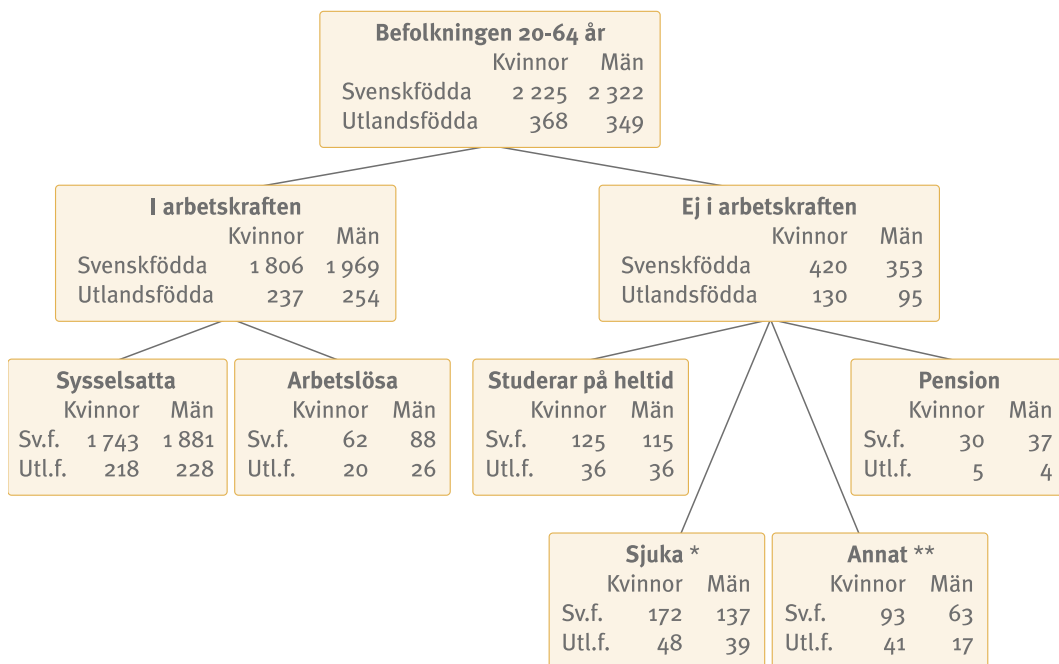
** Här ingår bland annat hemarbetande och värnpliktiga.

Gruppen "*ej i arbetskraften*" omfattar personer som varken är sysselsatta eller arbetslösa. Här ingår främst de som studerar på heltid, ålders- och tjänstepensionärer, förtidspensionerade på grund av sjukdom, men också till exempel hemarbetande och värnpliktiga.

Som *studier* räknas bland annat svenskundervisning för invandrare, arbetsmarknadsutbildning (förberedande eller yrkesinriktad), arbetsintroducerande rehabilitering och arbetspraktik.

Befolkningen 20–64 år med olika födelseland fördelad efter sysselsättningsituation första kvartalet 2003, med uppdelning också efter kön, *redovisas utförligt* i tabellerna B:10 och B:11 i bilagan i slutet av rapporten. Här kan man bland annat se att sammanlagt drygt 2 miljoner *kvinnor* i åldrarna 20–64 år finns *i arbetskraften* och av dessa är ungefär 235 000 födda utomlands. Antalet *män* i arbetskraften är ungefär 2,2 miljoner, varav drygt 250 000 är födda utomlands. På ett *mera åskådligt sätt* visas i diagram 11 hur stora de olika huvudgrupperna är med uppdelning på svenskfödda och utlandsfödda.

Svenskfödda och utlandsfödda kvinnor och män i befolkningen 20-64 år efter sysselsättningssituation. Första kvartalet 2003. Tusental

* Förtidspensionerade på grund av sjukdom ingår i denna grupp. De som är sjukskrivna under veckan från ett arbete (som anställd eller egen företagare) räknas däremot som tillfälligt frånvarande och ingår i gruppen sysselsatta.

** Här ingår bland annat hemarbetande och värnpliktiga.

Diagram 11

Det finns 550 000 *kvinnor* i åldrarna 20–64 år utanför arbetskraften och av dessa är 130 000 födda utomlands. Om vi räknar bort de ungefär 160 000 kvinnor i åldrarna 20–64 år som studerar på heltid kommer vi fram till att det är ungefär 390 000 kvinnor som varken ingår i arbetskraften eller studerar på heltid, och av dessa är drygt 90 000 födda utomlands.

Antalet *män* i åldrarna 20–64 år som ej ingår i arbetskraften är nästan 450 000 och av dem är 95 000 födda utomlands. Om man här räknar bort de 150 000 män i åldrarna 20–64 år som studerar på heltid finner man att det är ungefär 300 000 män som varken ingår i arbetskraften eller studerar på heltid, och av dem är 60 000 födda utomlands.

Av de ungefär 310 000 *heltidsstuderande* 20–64 år i tabell B: 11 uppger ungefär 40 000 att de söker arbete. Av dessa 40 000 är ungefär 13 000 födda utomlands. Som tidigare nämnts räknas dessa *inte* som arbetslösa i arbetskraftsundersökningarna. De ingår istället i den grupp utanför arbetskraften som i arbetskraftsundersökningarna kallas "latent arbetssökande".

Sysselsättningsgrad och studier på heltid

I tablå 11 sammanfattas hur det ser för de olika grupper vi jämför, nämligen *kvinnor och män i åldrarna 20–64 år med olika födelseland*. Bland de som är födda i Sverige görs också en uppdelning efter om någon av föräldrarna är född utomlands. I den första kolumnen (1) anges *sysselsättningsgraden*. Vi kan här se att skillnaderna är *utomordentligt stora*. Bland *kvinnor* är denna andel 78 procent för födda i Sverige, 72 procent bland kvinnor födda i andra nordiska länder, 62 procent för kvinnor födda i övriga Europa mm med minst tio års vistelsetid i Sverige, 54 procent för kvinnor i dessa länder med kortare vistelsetid än tio år, 57 procent för kvinnor i "övriga världen" med minst tio år i Sverige och i särklass lägst, 36 procent, för kvinnor från "övriga världen" med mindre än tio år i Sverige.

Sysselsättningsgrad och arbetslöshetstal för personer 20-64 år första kvartalet 2003. Procent

	Sysselsättningsgrad (1)		Studerar på heltid (2)		Andel arbetslösa i procent av:				Andel av respektive grupp i befolkningen som varken är sysselsatta, heltidsstuderande eller arbetslösa (5)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Arbetskraften (arbetslöshetstal) (3)		befolkningen (4)		Kvinnor	Män
					Kvinnor	Män	Kvinnor	Män		
Födda i Sverige										
Två svenskfödda föräldrar	78,6	81,3	5,4	4,7	3,3	4,2	2,6	3,6	13,4	10,4
En utrikkessfödd förälder	75,2	79,3	7,6	7,0	4,9	5,9	3,9	5,0	13,3	8,7
Två utrikesfödda föräldrar	77,9	75,5	9,2	8,3	6,4	9,0	5,4	7,5	7,5	8,8
Alla födda i Sverige	78,3	81,0	5,6	5,0	3,5	4,5	2,8	3,8	13,2	10,2
Födda i övriga Norden										
Vistats i Sverige minst 10 år	72,2	69,0	2,2	3,0	3,8	7,7	2,8	5,8	22,8	22,3
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Alla födda i övriga Norden	72,4	68,0	2,6	3,4	3,9	7,2	2,9	5,3	22,1	23,4
Födda i övriga Europa **										
Vistats i Sverige minst 10 år	62,3	72,4	5,7	5,3	8,3	5,6	5,6	4,3	26,4	18,1
Vistats i Sverige högst 9 år	54,0	66,4	13,3	11,8	11,3	13,4	6,9	10,3	25,8	11,5
Alla födda i övriga Europa m m	59,3	70,3	8,5	7,6	9,3	8,3	6,1	6,4	26,2	15,8
Födda i övriga världen										
Vistats i Sverige minst 10 år	57,1	64,4	11,3	11,3	8,3	11,8	5,2	8,6	26,4	15,7
Vistats i Sverige högst 9 år	36,4	47,0	24,7	29,6	20,0	21,3	9,1	12,7	29,8	10,7
Alla födda i övriga världen	49,7	59,6	16,1	16,3	11,7	14,1	6,6	9,7	27,6	14,4
Samtliga	75,6	79,0	6,2	5,6	4,0	5,1	3,2	4,3	15,0	11,1

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå 11

Bland *männen* är mönstret likartat. Dock är sysselsättningsgraden betydligt högre för män än för kvinnor bland dem som kommit från utomnordiska länder. Den *lägsta* sysselsättningsgraden för män – 47 procent – gäller för dem som är födda i ”övriga världen” med kortare än tio års vistelsetid i Sverige. Det kan jämföras med att siffran för män födda i Sverige är 81 procent. Man kan notera den förhållandevis låga sysselsättningsgraden bland män födda i andra nordiska länder (68 procent). Ganska många är här förtidspensionerade (ingår i gruppen ”sjuka” i tabell B:11 i bilagan).

I kolumn (2) anges andelen av respektive grupp som *studerar på heltid*. Bland både kvinnor och män är andelen högst, mellan 25 och 30 procent, just i de grupper där sysselsättningsgraden är allra lägst, det vill säga bland dem som är födda i ”övriga världen” och har en vistelsetid på mindre än tio år i Sverige. Men också bland dem som är födda i övriga Europa och som varit i Sverige kortare tid än tio år, och bland dem som är födda i ”övriga världen” och varit här minst tio år, är andelarna som studerar på heltid förhållandevis höga. En del av de heltidsstuderande söker arbete, men kan inte få ett sådant och studerar därför vidare. Uppgifter om antalet heltidsstuderande som uppger att de söker arbete har redovisats tidigare.

Genom att *lägga samman* siffrorna i kolumn (1) och (2) i tabell 11 kommer man fram till hur stor andel av respektive grupp som *är sysselsatta eller studerar på heltid*. Man kan konstatera att av *alla kvinnor i åldrarna 20–64 år* är denna andel 81,8 procent ($75,6 + 6,2 = 81,8$). För *männen* är motsvarande andel 84,6 procent.

Av samtliga de grupper som jämförs i tabell 11 är andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid *allra lägst*, 61 procent, bland *kvinnor* födda i ”övriga världen” med mindre än tio års vistelsetid i Sverige. Men överhuvudtaget gäller bland kvinnorna att de som är födda utanför Norden har förhållandevis låga andelar (omkring 70 procent eller lägre). Man kan notera att även kvinnor som är födda i andra nordiska länder ligger nästan nio procentenheter lägre än kvinnor födda i Sverige.

I diagrammen 12A och 12B beskrivs *på ett mera åskådligt sätt* skillnaderna bland *kvinnor* med olika födelseland och olika vistelsetid i Sverige. I det ena diagrammet ser vi *sysselsättningsgraden* och i det andra på *andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid*. Som redan framförts är olikheterna mellan de olika grupperna mycket stora. Sysselsättningsgraden varierar från 78 procent (kvinnor födda i Sverige) till 36 procent (kvinnor födda i "övriga världen" med mindre än tio års vistelsetid i Sverige). Andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid varierar från 84 procent (kvinnor födda i Sverige) till 61 procent (kvinnor födda i "övriga världen" med mindre än tio års vistelsetid i Sverige).

Sysselsättningsgrad för **kvinnor**.
Procent

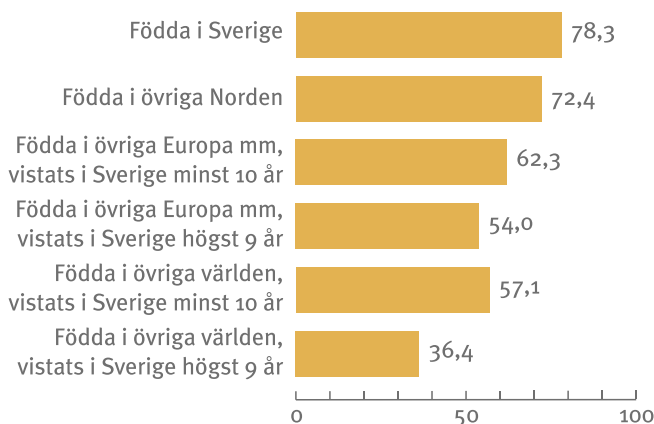

Diagram 12 A

Andel **kvinnor** som är
sysselsatta eller
studerar på heltid

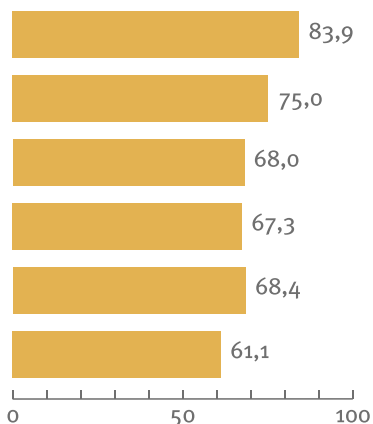

Diagram 12 B

I tabell B:11 i bilagan kan man se att *de alternativ som istället är vanligare* bland kvinnor födda utanför Norden än bland kvinnor födda i Sverige är hemarbete, förtidspension på grund av sjukdom och det som sammanfattas som "övrigt". Man kan bland annat räkna fram av tabellen att av alla kvinnor 20–64 år som är födda i "övriga världen" är 8 procent hemarbetande och 10 procent har angett "sjukdom" – hit räknas att man är förtidspensionerad av hälsoskäl eller har sjukbidrag. Av kvinnor i övriga Europa mm är det 4 procent som uppger att de är hemarbetande, medan 15 procent anger sjukdom.

Av kvinnor i åldrarna 20–64 år som är födda i andra nordiska länder framgår av tabell B:11 att en så hög andel som ungefär 15 procent har angett "sjukdom". Det innebär som nämnts att man är förtidspensionerad på grund av sjukdom eller har sjukbidrag. Bland kvinnor födda i Sverige är motsvarande siffra endast 8 procent.

I diagrammen 13A och 13 B speglas skillnaderna bland *män*. Man kan konstatera att *sysselsättningsgraden* varierar från över 80 procent (män födda i Sverige) till 47 procent (män födda i "övriga världen" med kortare än tio års vistelsetid i Sverige). Andelen som *endera är sysselsatta eller studerar på heltid* varierar mellan en bit över 85 procent (män födda i Sverige) till drygt 70 procent (män födda i andra nordiska länder). Som tidigare påtalats finns det bland de heltidsstuderade en del som egentligen skulle vilja ha ett förvärvsarbete och söker sådant.

Sysselsättningsgrad för män. Procent

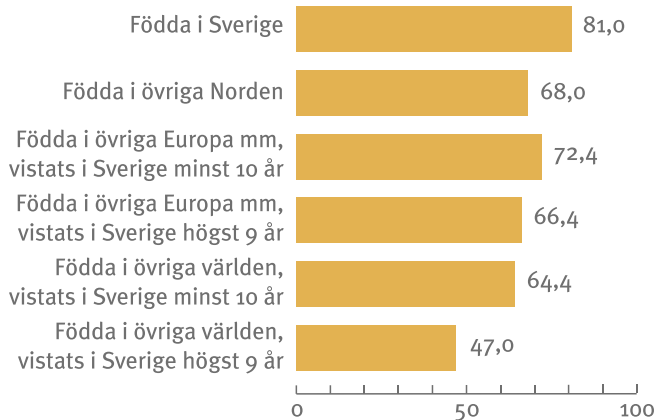

Diagram 13 A

Andel män som är sysselsatta eller studerar på heltid

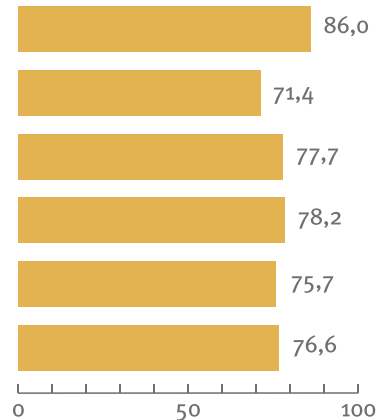

Diagram 13 B

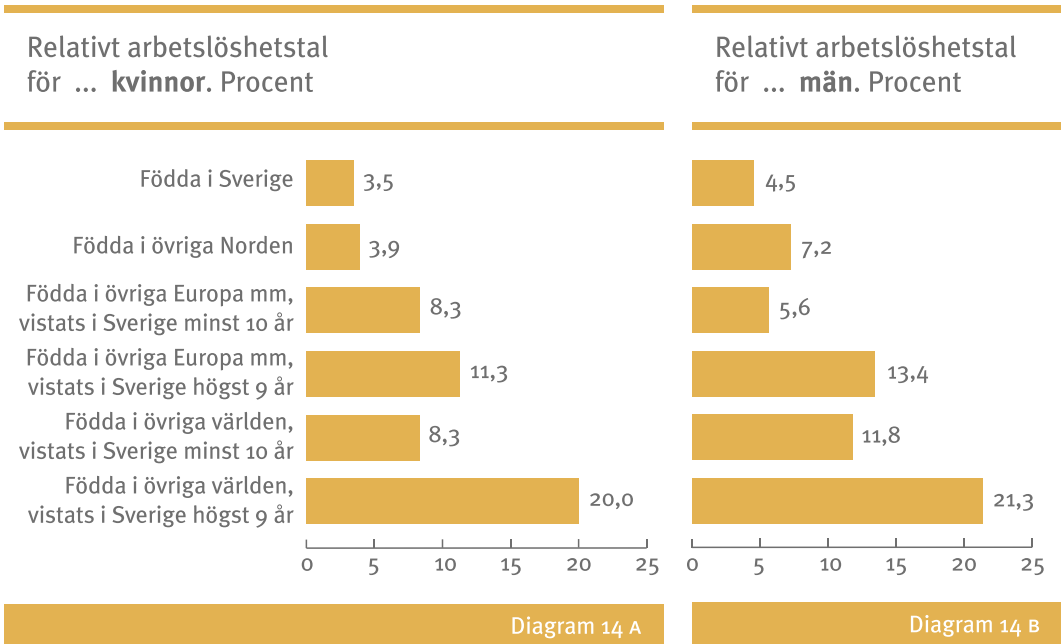
Vissa kan invända att många personer med utländsk bakgrund har mycket korta arbetstider, men de kommer ändå med bland de sysselsatta eftersom alla med en arbetstid på minst en timme räknas som förvärvsarbetande enligt den definition som används i arbetskraftsundersökningarna. Vi har tagit fram uppgifter om arbetstiderna (vanligen arbetad tid) för de grupper som jämförs i rapporten. Dessa redovisas i tabellerna B:12 och B:13 i bilagan.

Det framgår där att bland *kvinnliga arbetare* finns det *ganska små skillnader mellan de olika grupperna*. De längsta arbetstiderna har kvinnliga arbetare födda i övriga Norden med minst tio års vistelsetid i Sverige (drygt 33 timmar). Det ges inte alls något belegg för att de utlandsfödda kvinnorna har kortare arbetstider än de som är födda i Sverige. Också bland manliga arbetare är skillnaderna förhållandevis små.

Arbetslöshet

I vår inledande tablå (tablå 11) kan man även jämföra arbetslösheten i de olika grupperna. Vi uttrycker arbetslösheten på två olika sätt, dels i procent av respektive grupp i arbetskraften och dels i procent av respektive grupp i befolkningen. Det förstnämnda måttet är det som i arbetskraftsundersökningarna brukar kallas det "relativa arbetslöshetstalet".

Vi finner att det *högsta* relativa arbetslöshetstalet bland *kvinnor* – 20 procent – gäller för dem som är födda i "övriga världen" med kortare än tio års vistelsetid i Sverige. Bland kvinnor från övriga Europa mm med kortare vistelsetid än tio år i Sverige ligger arbetslöshetstalet på drygt 11 procent. Man kan konstatera att även bland de utomnordiska kvinnliga invandrare som varit i Sverige så länge som minst tio år är arbetslösheten så hög som drygt 8 procent.

Bland *männen* är mönstret mycket likartat. Det är alltså samma grupper med höga arbetslöshetstal som bland kvinnorna. Också bland männen är det de som är födda i "övriga världen" och varit i Sverige mindre än tio år som ligger sämst till.

Vi illustrerar skillnaderna i diagrammen 14A och 14B.

När man räknar arbetslösheten i procent av befolkningen istället för i procent av arbetskraften blir siffrorna förstås mycket lägre, vilket framgår på ett mycket tydligt sätt i tablå 11.

Varken sysselsatta, heltidsstuderande eller arbetslösa

Av intresse kan också vara att se i vilken utsträckning de olika grupperna är i den situationen att man *varken är sysselsatta, studerande på heltid eller arbetslösa*. De kan vara förtidspensionerade på grund av sjukdom, ålderspensionärer eller tjänstepensionärer, vara hemarbetande eller ha uppgivit andra alternativ. Det visar sig, som framgår av tablå 11, att bland *kvinnor* är dessa andelar väsentligt högre bland kvinnor födda utomlands än bland kvinnor födda i Sverige. Allra högst är andelen bland kvinnor födda i "övriga världen" med kortare än tio års vistelsetid i Sverige. Bland *män* är mönstret någorlunda likartat – dock framgår bland dessa att den högsta andelen som varken är sysselsatta, heltidsstuderande eller arbetslösa gäller för män födda i andra nordiska länder. Som vi tidigare konstaterat finns bland dem många som är förtidspensionerade på grund av sjukdom.

Vilka förändringar som har skett

Av stort intresse är här förstås att studera hur sysselsättning och arbetslöshet har *förändrats* i de olika grupperna. Det finns, som tidigare nämnts, jämförbara siffror tillbaka till år 1997.

Som en bakgrund till de siffror som här redovisas kan nämnas att under de sex åren mellan 1997 och 2003 har antalet personer i åldrarna 20–64 år som är födda i andra nordiska länder *minskat* med mer än 15 procent (från 215 000 till 180 000), medan an-

talet födda utanför Norden *ökat* med mer än 30 procent (från ungefär 400 000 till ungefär 525 000). Alldeles särskilt kraftig har ökningen varit av födda i "övriga världen" (ökning med så mycket som nästan 45 procent eller från 195 000 till 280 000). Antalet i åldrarna 20–64 år som är födda i Sverige har varit ungefär oförändrat. Dessa mycket stora förändringar bör man hålla i åtanke när man bedömer och tolkar de siffror som presenteras.

I tablå 12 kan vi se att för *hela gruppen kvinnor i åldrarna 20–64 år* har sysselsättningsgraden ökat från 72 procent första kvartalet 1997 till nästan 76 procent första kvartalet 2003, alltså med knappt fyra procentenheter. För kvinnor födda i övriga nordiska länder har ökningen varit från nästan 70 procent till drygt 72 procent, det vill säga med knappt tre procentenheter. En mycket stark ökning har det varit för kvinnor födda utanför Norden med kortare vistelsetid än tio år i Sverige – för födda i övriga Europa mm har det här varit en ökning från 23 procent till 54 procent och bland kvinnor födda i "övriga världen" från knappt 20 procent till drygt 36 procent. Knappt någon ökning alls har det varit för kvinnor från övriga Europa mm med minst tio års vistelsetid i Sverige (ökning med drygt en procentenhet).

Man kan också konstatera att bland kvinnor födda i "övriga världen" med minst tio års vistelsetid i Sverige har det skett en minskning med några procentenheter (från 60 till 57 procent). Den viktigaste faktorn bakom denna annorlunda utveckling har varit att fler än tidigare är förtidspensionerade på grund av sjukdom.

Förändringar av sysselsättningsgraden 1997-2003.
Procent av respektive grupp i befolkningen 20-64 år.

	Kvinnor			Förändring hela perioden	Män			Förändring hela perioden
	1997	2000	2003		1997	2000	2003	
Födda i Sverige								
Två svenskfödda föräldrar	77,9	77,7	78,6	+0,7	80,6	81,3	81,3	+0,7
En utrikesfödd förälder	77,9	75,3	75,2	-2,7	77,7	79,6	79,3	+1,6
Två utrikesfödda föräldrar	62,5	73,9	77,9	+15,4	66,6	78,5	75,5	+8,9
Summa födda i Sverige	75,0	77,4	78,3	+3,3	77,8	81,1	81,0	+3,2
Födda i övriga Norden								
Vistats i Sverige minst 10 år	66,6	68,8	72,2	+5,6	69,6	68,5	69,0	-0,6
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	69,8	72,1	72,4	+2,6	68,2	69,2	68,0	-0,2
Födda i övriga Europa **								
Vistats i Sverige minst 10 år	60,8	63,1	62,3	+1,5	66,4	70,3	72,4	+6,0
Vistats i Sverige högst 9 år	23,3	48,2	54,0	+30,7	41,7	61,3	66,4	+24,7
Summa födda i övriga Europa **	45,2	56,6	59,3	+14,1	56,2	66,2	70,3	+14,1
Födda i övriga världen								
Vistats i Sverige minst 10 år	60,3	55,8	57,1	-3,2	57,4	63,3	64,4	+7,0
Vistats i Sverige högst 9 år	19,6	30,4	36,4	+16,8	35,1	39,6	47,0	+11,9
Summa födda i övriga världen	40,1	45,7	49,7	+9,6	46,0	55,2	59,6	+13,6
Samtliga	72,1	74,3	75,6	+3,5	75,4	78,2	79,0	+3,6

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå 12

Om vi så går över till att granska utvecklingen för *män* finner vi att det varit en ökning av sysselsättningsgraden för *gruppen som helhet* med knappt fyra procentenheter (från lite mer än 75 procent till 79 procent). Liksom bland kvinnorna kan vi konstatera att det varit en mycket kraftig ökning av sysselsättningsgraden för dem som är födda utanför Norden och varit i Sverige mindre än tio år

– för de födda i övriga Europa mm har det här varit en ökning från knappt 42 procent till drygt 66 procent och bland de födda i "övriga världen" från ungefär 35 procent till 47 procent. En ökning har det också varit bland dem från övriga Europa mm med minst tio års vistelsetid i Sverige (från drygt 66 procent till drygt 72 procent). Till skillnad från vad som gällt för kvinnorna har det även varit en ökning bland dem som är födda i "övriga världen" och varit minst tio år i Sverige (från drygt 57 till drygt 64 procent).

Under det *allra senaste året* (mellan första kvartalet 2002 och första kvartalet 2003) har det dock varit en viss minskning i sysselsättningsgraden bland utomnordiska *manliga* invandrare med mindre än tio års vistelsetid i Sverige (bland födda i övriga Europa från 72 till 66 procent och bland födda i "övriga världen" från 54 till 47 procent). I den senare av dessa båda grupper har dock andelen som studerar på heltid ökat påtagligt under detta år (från 25 till 30 procent). Man kan konstatera att bland utomnordiska *kvinnliga* invandrare med mindre än tio års vistelsetid i Sverige har det inte varit någon minskning av sysselsättningsgraden under det senaste året.

Vi ska göra motsvarande jämförelse av andelen *som endera är sysselsatta eller studerar på heltid*. Man kan konstatera i tablå 13 att för de allra flesta grupper har det varit en positiv utveckling. Man kan särskilt notera *den mycket kraftiga ökningen* av andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid *bland kvinnor och män som är födda utanför Norden och som varit i Sverige kortare tid än tio år*. Den enda klara minskningen gäller *kvinnor* från "övriga världen" med minst tio års vistelsetid i Sverige (minskning från 74 till 68 procent mellan 1997 och 2003). Som tidigare har påpekats har det bland dessa varit en stark ökning av förtidspensionering på grund av sjukdom.

I jämförelse med *för ett år sedan* är det påtagligt oförändrat i nästan alla grupper. Någon minskning att tala om har endast skett bland män som är födda i övriga Europa mm och varit i Sverige

mindre än tio år – en minskning med ungefär fyra procentenheter. Bland män födda i ”övriga världen” med mindre än tio års vistelse-tid i Sverige är minskningen ungefär två procentenheter.

Förändringar av andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid 1997-2003. Procent av respektive grupp i befolkningen 20-64 år.

	Kvinnor			Förändring hela perioden	Män			Förändring hela perioden
	1997	2000	2003		1997	2000	2003	
Födda i Sverige								
Två svenskfödda föräldrar	86,6	84,5	84,0	-2,6	87,6	87,0	86,0	-1,6
En utrikesfödd förälder	86,1	86,3	82,8	-3,3	85,2	87,2	86,3	+1,1
Två utrikesfödda föräldrar	64,6	85,2	87,1	+22,5	68,9	85,5	83,8	+14,9
Summa födda i Sverige	82,4	84,6	83,9	+1,5	83,9	87,0	86,0	+2,1
Födda i övriga Norden								
Vistats i Sverige minst 10 år	70,4	72,3	74,4	+4,0	72,5	70,9	72,0	-0,5
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	70,6	71,5	75,0	+4,4	71,6	71,6	71,4	-0,2
Födda i övriga Europa **								
Vistats i Sverige minst 10 år	66,1	68,1	68,0	+1,9	70,0	74,6	77,7	+7,7
Vistats i Sverige högst 9 år	48,7	64,5	67,3	+18,6	67,2	74,5	78,2	+11,0
Summa födda i övriga Europa **	58,9	66,5	67,8	+8,9	68,8	74,6	77,9	+9,1
Födda i övriga världen								
Vistats i Sverige minst 10 år	74,4	67,2	68,4	-6,0	69,2	74,5	75,7	+6,5
Vistats i Sverige högst 9 år	47,4	57,6	61,1	+13,7	60,2	68,3	76,6	+16,4
Summa födda i övriga världen	61,0	63,4	65,8	+4,8	64,6	72,4	75,9	+11,3
Samtliga	80,1	81,6	81,8	+1,7	82,2	84,4	84,6	+2,4

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå 13

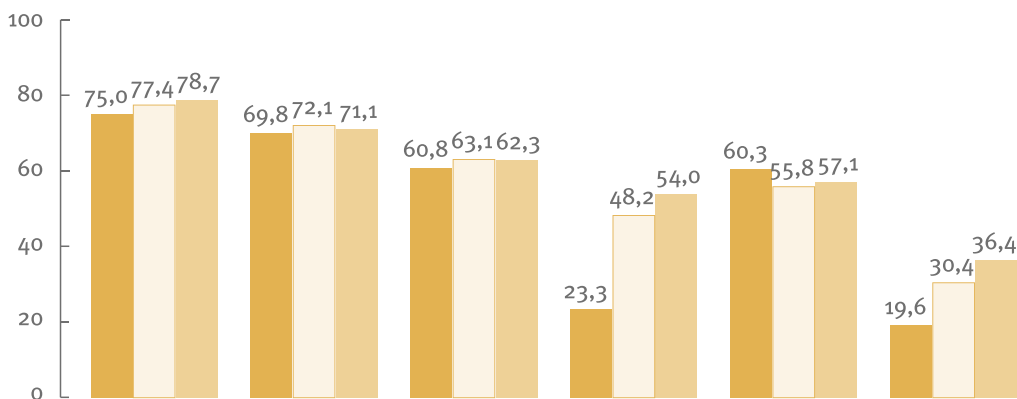
På ett mera åskådligt sätt beskrivs utvecklingen sedan 1997 i diagrammen 15–16. För *kvinnor och män från utomnordiska länder med kortare tid än tio år i Sverige* har som synes ökningen av sysselsättningsgraden varit anmärkningsvärt stor sedan 1997. Även andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid har ökat mycket starkt.

Vi ska så gå över till att se på hur *arbetslösheten* har förändrats och vi utgår från det mått som oftast redovisas, nämligen det relativa arbetslöshetstalet, vilket anger hur stor del av arbetskraften som är arbetslös.

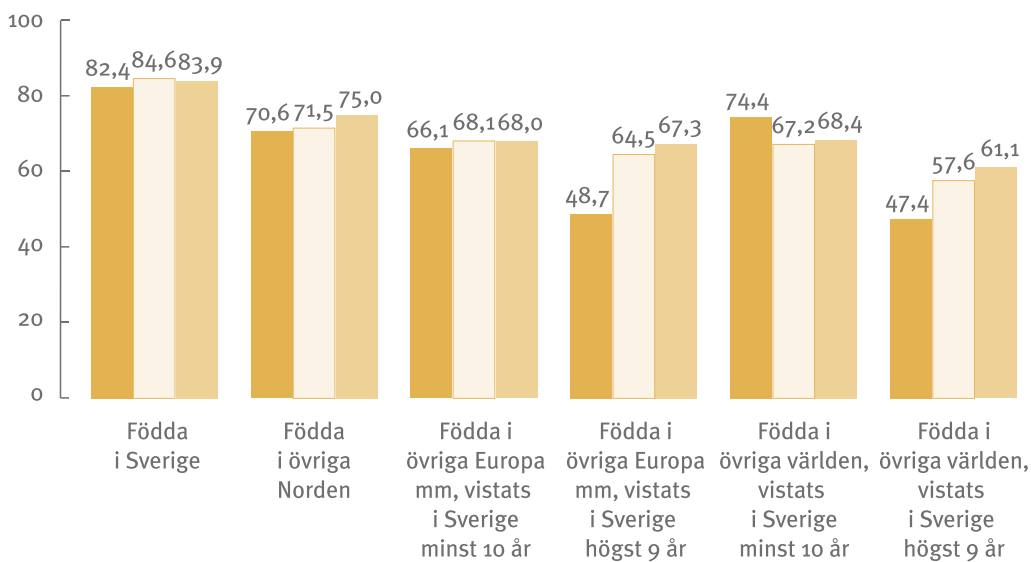
Det är dock viktigt att hålla i åtanke att det är *ett ganska trubbigt mått*, som ofta inte speglar det som man tror att det mäter. Några exempel kan ges för att illustrera detta. Om långvarigt arbetslösa blir förtidspensionerade sjunker arbetslöshetstalet. Om människor som studerar på heltid för att de inte kunnat få något arbete efter en tid söker sig ut på arbetsmarknaden och något arbete inte erbjuds, ökar arbetslösheten. Därför *bör arbetslöshetstal inte ses som isolerade siffror utan bedömas tillsammans med uppgifter om sysselsättningsgrad och eventuella heltidsstudier*.

Som framgår av tablå 14 har det här skett mycket stora förändringar under den tid vi har kunnat följa utvecklingen. Återigen finner vi att *de kraftigaste förbättringarna* har skett bland de kvinnor och män som är födda utanför Norden och med kortare vistelsetid än tio år i Sverige. Från mycket höga arbetslöshetsnivåer har det här varit en kraftig förbättring. Som exempel kan man se att bland kvinnorna från "övriga världen" med kortare än tio år i Sverige har arbetslösheten minskat från mer än 40 procent till 20 procent och bland männen från drygt 40 procent till drygt 20 procent. Med tanke på det vi tidigare funnit om den ökade sysselsättningsgraden i dessa grupper, och även av andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid, måste det här ses som en mycket positiv utveckling.

Förändring för kvinnor av ... sysselsättningsgraden. Procent

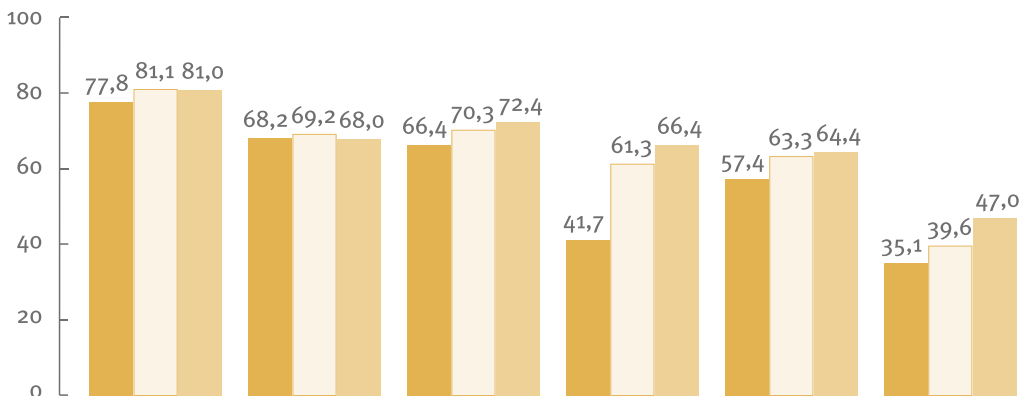
... andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid

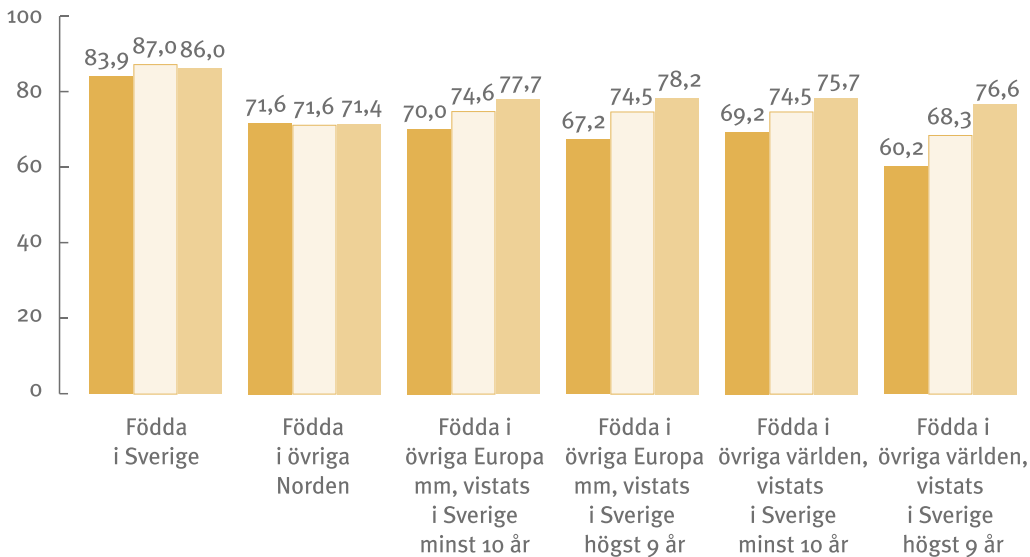
■ 1997   □ 2000   ■ 2003

Diagram 15

Förändring för män av
... sysselsättningsgraden. Procent

... andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid

■ 1997   ■ 2000   ■ 2003

Diagram 16

Om man gör en jämförelse med siffrorna *för ett år sedan* (med första kvartalet 2002) kan man dock konstatera att det har varit en mycket påtaglig ökning av arbetslösheten bland utomnordiska *manliga* invandrare med kortare vistelsetid än tio år i Sverige. Samtidigt har vi tidigare kunnat konstatera att andelen i dessa grupper som antingen är sysselsatta eller studerar på heltid har förändrats ganska lite (minskning med några procentenheter). Bland *kvinnliga* invandrare har det inte heller under detta senaste år varit någon ökning av arbetslösheten i de här grupperna.

Den ökande arbetslösheten bland vissa grupper av utlandsfödda får ses mot bakgrunden att de invandrare som kommit till Sverige under den allra senaste tiden har mött en arbetsmarknad som har försvagats en del, efter en tidigare kraftig förbättring. Att kvinnorna har klarat sig bättre under detta senaste år kan bero på att antalet jobb då ökat inom den offentliga sektorn, medan det varit en minskning på flertalet andra områden av arbetsmarknaden.

Förändringarna i tablå 14 sammanfattas på ett mera åskådligt sätt i det avslutande diagrammet 17. Som synes är arbetslösheten långt mycket högre bland de som är födda utanför Norden än bland kvinnor och män födda i Sverige – men en kraftig förbättring har skett sedan 1997.

Förändringar av arbetslöshetstalen 1997-2003.
 Procent av respektive grupp i arbetskraften 20-64 år.

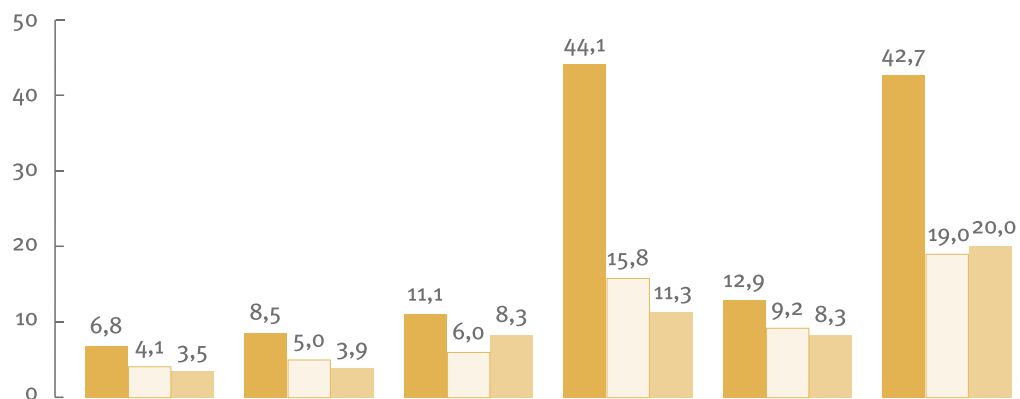
	Kvinnor			Förändring hela perioden	Män			Förändring hela perioden
	1997	2000	2003		1997	2000	2003	
Födda i Sverige								
Två svenskfödda föräldrar	6,6	4,1	3,3	-3,3	8,1	4,8	4,2	-3,9
En utrikesfödd förälder	6,7	4,6	4,9	-1,8	9,5	5,6	5,9	-3,6
Två utrikesfödda föräldrar	7,8	5,8	6,4	-1,4	9,5	10,3	9,0	-0,5
Summa födda i Sverige	6,8	4,1	3,5	-3,3	8,5	5,0	4,5	-4,0
Födda i övriga Norden								
Vistats i Sverige minst 10 år	8,5	5,2	3,8	-4,7	10,4	8,9	7,7	-2,7
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	8,5	5,0	3,9	-4,6	11,2	8,2	7,2	-4,0
Födda i övriga Europa **								
Vistats i Sverige minst 10 år	11,1	6,0	8,3	-2,8	10,7	7,1	5,6	-5,1
Vistats i Sverige högst 9 år	44,1	15,8	11,3	-32,8	30,4	17,3	13,4	-17,0
Summa födda i övriga Europa **	21,1	9,9	9,3	-11,8	17,9	11,7	8,3	-9,6
Födda i övriga världen								
Vistats i Sverige minst 10 år	12,9	9,2	8,3	-4,6	19,5	14,5	11,8	-7,7
Vistats i Sverige högst 9 år	42,7	19,0	20,0	-22,7	41,0	32,1	21,3	-19,7
Summa födda i övriga världen	22,6	12,0	11,7	-10,9	29,5	19,6	14,1	-15,4
Samtliga	7,7	4,6	4,0	-3,7	9,5	6,0	5,1	-4,4

* Antalet i urvalet alltför litet.

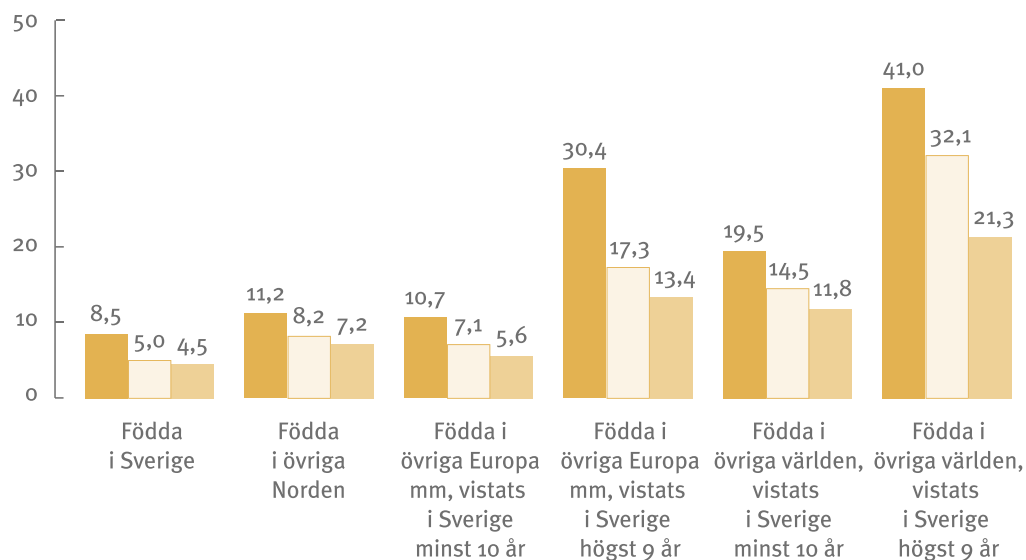
** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå 14

Förändring av arbetslöshetstal för ... kvinnor. Procent

... män.

■ 1997   □ 2000   ■ 2003

Diagram 17

SLUTSATSER: De omfattande bearbetningar som LO gjort av Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar visar att sysselsättningen för kvinnor och män som kommit till Sverige från länder utanför Norden under de senaste tio åren har ökat mycket starkt sedan 1997, men också att den fortfarande ligger på en mycket lägre nivå än för andra grupper.

Det framgår att den genomsnittliga sysselsättningsgraden första kvartalet 2003 för hela gruppen kvinnor 20-64 år är 76 procent. Men bakom denna genomsnittssiffra finns mycket stora olikheter. Högst är siffran för kvinnor födda i Sverige och lägst för utomeuropeiska kvinnor med mindre än tio års vistelsetid i Sverige.

Ett ännu viktigare mått är andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid. Bland kvinnor i åldrarna 20-64 år ligger genomsnittet här på 82 procent. Men skillnaderna är stora. För kvinnor födda i Sverige är siffran 84 procent, för kvinnor födda i andra nordiska länder 75 procent, för kvinnor födda i övriga Europa mm med minst tio års vistelsetid i Sverige 68 procent och för dem med kortare vistelsetid än tio år 67 procent, för kvinnor födda i övriga världen med minst tio år i Sverige 68 procent och för dem med mindre än tio år i Sverige är andelen 61 procent.

Också bland männen varierar sysselsättningsgraden kraftigt – med de högsta siffrorna för män födda i Sverige och de lägsta för utomeuropeiska män med kortare än tio års vistelsetid i Sverige.

Andelen män som endera är sysselsatta eller studerar på heltid är 86 procent för män födda i Sverige, för män födda i övriga Europa mm 78 procent (detta gäller både om vistelsetiden är minst tio år i Sverige eller kortare än tio år), 77 procent för män födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige, 76 procent för män födda utanför Europa med minst tio års vistelsetid i Sverige och kanske något överraskande allra lägst, 71 procent, för män födda i andra nordiska länder. Den låga siffran för män som är födda i andra nordiska länder beror främst på att det finns så många som är förtidspensionerade på grund av sjukdom.

Men det har under perioden 1997-2003, en period för vilken vi har exakt jämförbara siffror, skett mycket stora förbättringar av sysselsättnings-situationen för de utlandsfödda – och det visar att det är möjligt att förändra.

Några exempel på hur stora dessa förändringar har varit ska ges. Andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid har bland kvinnor födda i övriga Europa med kortare än tio år i Sverige ökat från 49 procent till 67 procent sedan 1997 och arbetslösheten i samma grupp har minskat från 44 procent till 11 procent. Bland kvinnor födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige har andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid ökat från 47 till 61 procent och arbetslösheten har minskat från 43 till 20 procent.

Även bland männen har skett stora förändringar. För män födda i övriga Europa med kortare än tio år i Sverige har andelen som är sysselsatta eller studerar på heltid ökat från 67 procent till 78 procent sedan 1997 och arbetslösheten har under samma tid minskat från 30 procent till 13 procent. Bland män födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige har andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid ökat från 60 till 77 procent och andelen arbetslösa från 41 procent till 21 procent.

Man bör dock uppmärksamma att det sedan 1997 inte har varit någon ökning alls av andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid bland kvinnor födda utanför Europa med minst tio års vistelsetid i Sverige (istället en minskning med sex procentenheter). Det sammanhänger med att det har varit en ganska påtaglig ökning av förtidspensionering på grund av sjukdom i denna grupp. Många har slitit hårt i sina jobb. Födda utanför Norden är till exempel kraftigt överrepresenterade i yrken som städare och köks- och restaurangbiträden. Bland kvinnor födda i övriga Europa mm med minst tio års vistelsetid i Sverige har förändringarna varit små och det gäller också bland män födda i andra nordiska länder.

Bättre statistik och forskning behövs

Genom att tekniska möjligheter nu skapats att använda SCBs arbetskraftsundersökningar för beskrivning och analys av skillnader mellan olika grupper av anställda med utländsk bakgrund och anställda födda i Sverige, kan vi *fortsättningsvis följa* utvecklingen på viktiga områden som anställningsformer, arbetstider, utbildning, sysselsättningsgrad, arbetslöshet, facklig organisationsgrad och mycket mer. Vi kan också belysa vilka förändringar som sker bland medlemmarna vad gäller andelen utlandsfödda och med utländsk bakgrund. Men det är *angeläget* att arbetet kan bedrivas på en *ännu bredare och mera systematiskt sätt än hittills*. I nästa undersökning i serien "Röster om facket och jobbet" år 2006 blir också utländsk bakgrund en självklar indelning.

Vi har som tidigare angetts i Sverige mer än en miljon människor som är födda utomlands. Som tidigare har beskrivits är det få länder som i dag har en högre andel invandrare än Sverige. Få av oss har nog riktigt förstått hur stora förändringar som har skett på förhållandevis kort tid. Sverige är ett helt annat samhälle än tidigare, och det är *viktigt att kunna spegla detta på ett bra sätt i statistiken*. Här finns det oerhört mycket att göra. Förutom SCBs arbetskraftsundersökningar, som står i en klass för sig själv vad gäller möjligheterna att spegla förhållanden utifrån ett integrationsperspektiv, är det få andra delar av statistiken som "håller måttet" i dag i det här avseendet. Närmast detta positiva omdöme ligger nog demografin, där de tekniska och andra förutsättningarna är alldeles speciellt goda. Ett exempel på ett område där det knappast alls finns någon statistik som är bra utifrån ett integrationsperspektiv är löner och löneutveckling.

På initiativ av LO uppvaktade arbetsmarknadens centrala organisationer för arbetstagare och arbetsgivare demokratiministern i juni 2000. I en skrivelse efterlyste "Rådet för Integration i Arbetslivet" att ministern tog initiativ till att göra "en grundlig

översyn av hur statistiken fungerar i syfte att råda bot på de brister som finns idag”. Uppvaktningen mottogs positivt, med det är inte mycket som har hänt. I de så kallade tillväxtsamtalen mellan arbetsmarknadens organisationer och regeringen under våren 2004 har denna fråga åter förts fram.

LO har tagit ett antal initiativ för att understryka vikten av att forskningen lyfter fram frågor om arbetsmarknadens och arbetslivets villkor med tonvikt på diskriminering och där både kvinnor och mäns situation synliggörs. Det finns också ett stort behov av studier om arbetslivets förändringar och arbetsmarknadens sätt att fungera samt dess konsekvenser för utestängning och utslagning.

SLUTSATSER: Mot den bakgrund som här har getts är en kraftig förbättring av statistiken mycket angelägen. Som tidigare framhållits är det så, att i avsaknad av kunskaper och fakta som statistiken ger, får istället de svepande felaktiga generaliseringarna, vanföreställningarna och myterna fotfäste och kan breda ut sig. Frågorna är enligt vår mycket bestämda mening så viktiga att en mera allmän översyn av den officiella statistiken utifrån ett integrationsperspektiv bör genomföras.

Vi vill också framhålla betydelsen av ett internationellt perspektiv – att man med statistik och forskning av hög kvalitet kan belysa integrationen i olika länder och vilka förändringar som har skett. Detta är viktigt att vi här kan lära av varandra.

LOs kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten 2000 – 2004

Bakgrund

Med anledning av ökande klassklyftor med etniska förtecken som hade blivit allt allvarigare i samhället beslutade LO-kongressen 2000 om en femårig kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten. Inriktningen på denna kraftsamling fastställdes av kongressen med utgångspunkt från de motioner och förslag som rörde frågor om integration, diskriminering och alla människors lika värde och lika rätt.

Under kraftsamlingens inledningsfas, hösten 2000, koncentrerades arbetet huvudsakligen kring policyfrågor, organisation och utredningsarbete samt förberedelser för ett gemensamt integrationsprojekt, "Lika värde – Lika rätt", där samtliga LO-förbund är engagerade. Detta projekt är kraftsamlingens mest omfattande satsning. Parallellt gjordes insatser tillsammans med LO-distrikten för att starta eller stödja redan pågående lokalt och regionalt integrationsarbete.

I januari 2001 antog LOs styrelse ett övergripande policy- och styrdokument, "LOs plattform för att öka och stärka medvetenheten om alla människors lika värde och lika rätt samt motverka segregation och diskriminering". Det skulle inte längre handla om "invandrarfrågor" utan om fackliga kärnfrågor med utgångspunkt i övertygelsen om allas lika värde och lika rätt. Därmed fick arbetet för integration och mot diskriminering en ny dimension och gjordes till en högt prioriterad facklig fråga.

I LOs plattform framgår det att:

”Syftet med LOs kraftsamling är att LOs integrationsarbete ska kunna växa sig starkt, samt bli långsiktigt och uthålligt för att kunna bryta den sociala och etniska segregationen i Sverige.

Målet med LOs integrationsarbete är att bryta den sociala och etniska segregationen samt att skapa jämlika förutsättningar, för att alla ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter i arbetslivet, den fackliga verksamheten och samhället som helhet.”

I samband med att LOs styrelse fastställde kraftsamlingens mål utsågs ledande företrädare från åtta förbund att ingå i styrgruppen för ”Lika värde – Lika rätt”. LOs integrationsutskott, där integrationsansvariga från samtliga förbund ingår, fick i uppdrag av LOs styrelse att, i nära samverkan med styrgruppen för ”Lika värde – Lika rätt”, ha det operativa ansvaret. Wanja Lundby-Wedin, LOs ordförande och policyansvarig för integrationsfrågor, har sedan 2001 själv lett arbetet i projektet ”Lika värde – Lika rätt”.

Syftet med ”Lika värde – Lika rätt” är att åstadkomma mobilisering, organisering och bildning ur ett integrationsperspektiv. Samtidigt ska projektet följa upp och stödja andra integrations-satsningar inom LO och LO-förbunden centralt, men även stärka det tvärfackliga arbete som görs av LO-distrikten, LO-facken samt förbundsavdelningar, sektioner och klubbar runt om i Sverige.

I projektet genomförs såväl utredningar som metodutvecklingsprojekt inom ett antal prioriterade områden. Sedan kraftsamlingen startade har ett mycket stort antal projekt, utredningar och andra satsningar genomförts. LO har allteftersom integrationsarbetet fortskridit fört fram konkreta förslag till åtgärder för att bryta den sociala och etniska segregationen i arbetslivet och i samhället. LO har även genomfört en rad konkreta insatser inom den egna fackliga organisationen och verksamheten.

I LOs plattform lyfts fram åtta prioriterade arbetsområden som det fackliga integrationsarbetet ska koncentrera sig på under kraftsamlingsåren:

- Kartläggning av den sociala och etniska segregationen genom utveckling av statistik, utredningar samt forskning
- Förbundssamverkan
- Policyutveckling och förändringsstrategier
- Mobilisering och bildning
- Mötesplatser och öppna samtal
- Samarbete och samverkan
- Facklig utbildning och framtagande av studiematerial
- Integrationsperspektivet ska genomsyra hela organisationen och dess verksamhet

Samtliga arbetsområden har egna delmål som årligen reviderats och omfattar LOs lokala, regionala och centrala integrationsarbete. Nedan följer en mycket översiktlig redovisning av det arbete som hittills gjorts inom de prioriterade områdena.

Kartläggning av den sociala och etniska segregationen

Kartläggning av den sociala och etniska segregationen har gjorts med hjälp av utredningar, utveckling av statistisk samt forskning. När det gäller LOs eget utredningsarbete har verksamheten varit omfattande. En sammanställning av andra publicerade och kommande rapporter redovisas i ett senare avsnitt. Rapporten "Integration 2004 – Fakta och kunskap" utgör slutrapporten för det arbete som omfattar utveckling och förbättringen av statistiken, där även ett antal slutsatser direkt kopplade till de fakta och kunskaper som har vuxit fram presenteras.

När det gäller forskning så tog LO initiativ till att göra en kart-

läggning av befintlig forskning på området. Rapporten "Arbetsmarknad, Etnicitet" och Integration – en kartläggning av forskningen i Sverige", Lena Knekby, 2002, publicerad inom projektet "Lika värde – Lika rätt", gav en helhetsbild av aktuell befintlig forskning, vilket också avslöjade "blinda fläckar" på många viktiga områden.

LO har också gett ut en serie forskningsrapporter i samverkan med utomstående forskare. Flera forskarseminarier och konferenser har genomförts i samverkan med högskolor, universitet, myndigheter och andra institutioner och organisationer, som till exempel Integrationsverket, TCO, Olof Palmes Internationella Centrum, Agora, ABF, Rådet för Integration i Arbetslivet och även Europafacket.

Förbundssamverkan

Förbundssamverkan har skett huvudsakligen inom ramen för förbundens gemensamma projekt "Lika värde – Lika rätt". LO-förbunden har genom projektet fått ökade möjligheter att utveckla policy, handlingsplaner, utbildningsinsatser och utbyta erfarenheter. Detta tvärfackliga utbyte har skett lokalt, regionalt och centralt.

De gemensamma utbildningsinsatserna som genomförs för förbundens integrationshandledare, liksom andra regionala utbildningar som anordnas inom LO-distriktens integrationsarbete, har alla haft som mål att bidra till att underlätta och stödja förbundens egna integrationsinsatser. Idag är samtliga LO-förbund engagerade i ett långsiktigt arbete för integration och mot diskriminering.

Policyutveckling och förändringsstrategier

Policyutvecklingen har från allra första början varit en mycket viktig uppgift. Klass och kön, liksom principen om likabehandling, ligger till grunden för LOs integrationsarbete. Övertygelsen om alla människors lika värde och lika rätt samt det fackliga uppdraget att motverka diskriminering i arbetslivet är en bärande princip i allt integrationsarbete.

Det fackliga arbetet för integration och mot diskriminering sker framför allt på arbetsplatserna och i de dagliga insatser som de förtroendevalda och medlemmarna gör. Det är detta arbete som är avgörande för att kunna nå målet att göra Sverige och det svenska arbetslivet till en internationell förebild på integrationsområdet inom loppet av 10 år.

Frågor om integration och åtgärder mot diskriminering har diskuterats i samband med avtal och överenskommelser på central och lokal nivå. På internationell nivå har Europafacket (EFS) antagit en handlingsplan för att främja integration och förhindra diskriminering. EFS genomför också ett projekt om hur kollektivavtalen är ett stöd i detta arbete.

Mobilisering och bildning

Ett antal mobiliserings- och bildningsinsatser har gjorts runt om i landet, i form av regionala och lokala projekt och satsningar. Folkbildningen och studiecirkelverksamheten är vid sidan av den fackliga utbildningen en central del av de bildningsinsatser för integration och demokrati som görs.

Mobilisering och bildning samt ett målmedvetet arbete med organisationsfrågor är en viktig grundsten i det fackliga integrationsarbetet. Det handlar bland annat om att bedriva uppsökande verksamhet och att rekrytera nya medlemmar med utländsk bakgrund till facket och det fackliga arbetet. Detta gäller också att öka rekryteringen till den fackliga utbildningen och förbättrade möjligheter för de nya medlemmarna i facket att åta sig fackliga uppdrag.

Mötesplatser och öppna samtal

En omfattande seminarie- och mötesverksamhet genomförs. Tillsammans med folkbildningen och kursverksamheten bidrar detta till öppna samtal, levande diskussioner och debatter på arbetsplatserna runt om i landet, vilket skapar förutsättningar för integration människor emellan.

LO genomför egna arrangemang men samverkar även med andra organisationer, föreningar och myndigheter.

Samarbete och samverkan

Arbetsmarknadens centrala organisationer har en välutveckladsamarverkan inom "Rådet för Integration i Arbetslivet". Rådet bildades 1998 och har till uppgift att stödja, följa upp och vidareutveckla arbete för integration i arbetslivet och motverka etnisk diskriminering. I rådet ingår Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet, Försäkringskassornas förbund, LO, TCO och SACO. Rådet har bland annat gett ut "Integration i Arbetslivet – Vägledning för företag, myndigheter och organisationer". Rådet har också tagit fram "Scener ur ett Arbetsliv". Detta utbildningsmaterial, som har fått en särskild utmärkelse för integration syftar till att förebygga etniska trakasserier på arbetsplatsen och att lyfta fram goda exempel och förebilder. Utbildningsinsatser är ett starkt prioriterat område inom rådets verksamhet.

Det facklig-politiska samarbetet är en viktig del av LOs integrationsarbete och avgörande för att kunna uppnå integration i arbetslivet och samhället. Gemensamma utbildningar och seminarier anordnas, och olika arbetsgrupper finns tillsammans med Socialdemokraterna och andra organisationer inom arbetarrörelsen.

Samverkan med myndigheter och organisationer på lokal, regional och central nivå pågår kontinuerligt. En överenskommelse har träffats med Integrationsverket under 2003. Den lyfter fram flera olika arbetsområden och gemensamma satsningar som årligen utvecklas.

Det finns även ett välutvecklat samarbete med olika invandrarföreningar och intresseorganisationer mot rasism och främlingsfientlighet liksom ett mycket nära samarbete med nätverk av fackligt aktiva invandrare. En ledamot från riksnätverket "Fackligt Aktiva Invandrare" (FAI) är adjungerad i LOs integrationsutskott.

Det fackliga arbetet för integration har målmedvetet sökt skapa förutsättningar för att de medlemmar som drabbas hårdast av orättvisorna ur ett integrationsperspektiv ska vara delaktiga i att formulera problemställningar, delta i besluten och medverka i förändringsprocesserna.

Facklig utbildning och framtagande av studiematerial

Den fackliga utbildningen har haft en särskilt framträdande roll under hela kraftsamlingstiden och är ett av de områden som kommer att få ännu större prioritet i LOs integrationsarbete under kommande åren. LO-rapporten "Facklig utbildning och Integration", av Carlos Nuñez som år 2002 gavs ut inom projektet "Lika värde – Lika rätt", lyfte fram den fackliga utbildningen och folkbildningen som nyckeln till integration i facket. Carlos Nuñez pekade på ett antal brister, men också olika möjligheter för att få fler medlemmar att bli delaktiga och engagerade.

Olika utbildningsinsatser har genomförts runt om i landet allt sedan kraftsamlingen startade. LO ser nu över hela sin fackliga utbildning ur ett integrationsperspektiv och tar fram nödvändigt studiematerial, inte minst om samtliga lagar mot diskriminering. Även webbaserade utbildningar har börjat tas fram och testas genom LOs IT-skola, som sedan dess start arbetat målmedvetet för att lyfta fram frågor om integration och mot diskriminering. Ett långsiktigt samarbete har påbörjats med LOs folkhögskolor Runö, Brunnsvik och Örenäs.

En viktig slutsats av arbetet med utbildningsfrågorna är att den fackliga utbildningen och dess finansiering är avgörande för LO och förbundens fortsatta integrationsarbete. Detta i synnerhet med tanke på att kraftsamlingen avslutas vid årsskiftet 2004/2005. Framöver kommer det behövas långt mer omfattande och breda utbildnings- och forskningsinsatser än de som hittills har kunnat göras, vilket förutsätter att även regeringen satsar nödvändiga resurser.

Integrationsperspektivet ska genomsyra hela organisationen och dess verksamhet

Ett omfattande arbete har skett för att integrationsperspektivet ska prägla all LOs verksamhet på central, regional och lokal nivå. Det handlar bland annat om den fackliga utbildningen, arbetsmarknadsfrågorna, den internationella verksamheten, organisationsfrågorna, jämställdheten, ungdomsverksamheten, försäkringsfrågor och arbetsmiljö, men även LO-organisationens egen roll gentemot sina anställda på olika nivåer.

Inom ramen för kraftsamlingens åtta prioriterade områden har det genomförts fram till dags datum omfattande satsningar och ett mycket stort antal projekt där samtliga förbund varit engagerade.

Exempel på ytterligare satsningar

Nedan följer exempel på ytterligare satsningar och projekt inom *LOs kraftsamling för integration* och projektet *Lika värde – Lika rätt*.

Utbildning av integrationshandledare

Under 2001 påbörjades en satsning på facklig utbildning för integration och mot diskriminering inom projektet *Lika värde – Lika rätt*. Varje förbund hade möjlighet att utse minst tre integrationshandledare som tillsammans med förbundens integrationsansvariga skulle genomgå en treårig utbildning. Integrationshandledarnas främsta uppgift är att utbilda andra, sprida kunskap om integration och det fackliga arbetet mot diskriminering samt vara en drivande kraft och en resurs inom sina förbund tillsammans med förbundens integrationsansvariga. Sammanlagt utbildas drygt 70 integrationshandledare.

LO-distrikten och LO-facken i kommunerna

Arbetet inom LO-distrikten och LO-facken i kommunerna har bedrivits i olika omfattning och karaktär utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov. Samtliga distrikt har integrationsansvariga som ingår i ett nätverk. Distrikten är engagerade i egna projekt och satsningar förutom det arbete som görs av distrikten gemensamt.

8-distriktprojektet i mellersta Sverige

Ett fördjupat arbete har bedrivits i åtta LO-distrikt i mellersta Sverige (Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Västmanland, Värmland, Örebro samt Östergötland). Syftet har varit att utveckla olika tvärfackliga arbetsmetoder för integration och mot diskriminering och sprida erfarenheterna till andra distrikt.

Under 2003 och 2004 genomförs en speciell utbildningsinsats med inriktning på integration och demokrati för att utbilda fackliga uppsökare, handledare och cirkelledare i dessa åtta distrikt. Satsningen görs i samarbete bland annat med ABF-distrikt och avdelningar, förbundsavdelningar, LO-facken i kommunerna, Brunnsviks folkhögskola och i samverkan med LO och ABF centralt.

LOs integrationsarbete i storstäderna

LO genomför tillsammans med förbunden ett gemensamt storstadsprojekt, där integrationsfrågor varit en given del av projektarbete. Integrationsarbetet i storstäderna har haft en framträdande roll under hela kraftsamlingen. I Stockholmregionen har till exempel varannan arbetare inom kommuner och landsting utländsk bakgrund. En särskild folkbildningsinsats för att utbilda *101 folkbildare för integration och demokrati* genomförs i Stockholm. I Göteborg pågår ett utvecklingsarbete mellan fackliga avdelningar och kommunen i samverkan med allmännyttan i de olika bostadsområdena.

I Malmö har en facklig-politisk utbildningssatsning startats för att förstärka det fackliga arbetet mot extrema antidemokratiska krafter.

Utveckling av facklig utbildning

Under 2004 pågår ett arbete med att pröva och utvärdera tre utbildningar och studiematerial för demokrati och integration. Målet är att hela eller delar av studiematerialet ska kunna ingå som en del av den ordinarie fackliga utbildningen. De tre utbildningarna är:

- Sverige den Fackliga vägen – en introduktion till facket och det fackliga arbetet i Sverige
- Lika värde – Lika rätt - om grundvärderingar och det fackliga arbetet för integration och mot etnisk diskriminering
- Motståndet – facket som motståndskraft till extrema antidemokratiska rörelser.

Information och utbildningsinsatser i samverkan mellan parterna och regeringen

Såväl fackliga organisationer som arbetsgivarsidan anser att informations- och utbildningssatsningar är mycket viktiga och avgörande för ett framgångsrikt integrationsarbete och för att kunna förebygga och motverka diskriminering. Det har från LOs sida till regeringen framförts behov av en bred och omfattande informations- och utbildningssatsning. Denna fråga har även lyfts upp gemensamt av arbetsmarknadens centrala organisationer, bland annat inom ramen för de tillväxtsamtal som förts våren 2004.

Folkbildare för integration och demokrati

Ett samarbete påbörjades mellan LO, LO-distriktet, FAI-Stockholm och ABF-Stockholm år 2002. Målet var att 101 folkbildare för integration och demokrati skulle genomgå facklig

utbildning, bli cirkelledare och genomföra cirkelverksamhet i integration- och demokratifrågor. Projektet har i samarbete med andra LO-distrikt utvecklats till att ha som mål 1001 folkbildare för integration och demokrati i hela landet.

”Nytt liv i Sverige”

Nytt liv i Sverige är ett kulturprojekt för integration som ska synliggöra invandringens betydelse i det svenska arbetslivet och i arbetarrörelsens historia. Initiativtagare till projektet var från början Fastighetsanställdas förbund, Hotell- och Restaurang Facket, Industrifacket samt Metall, tillsammans med LO, ABF, Fackligt Aktiva Invandrare och Arbetets Museum. Under kulturprojektets gång har flera andra förbund anslutit sig.

Projektet genomförs med stöd från Kulturrådet, LO, ABF, FAI och Arbetets Museum. Ett 50-tal arbetsgrupper arbetar runt om i landet med hjälp av olika kulturella uttrycksformer och hantverkstraditioner.

Projektet avslutas i oktober 2004 med utställningar och seminarier vid Arbetets Museum och därefter övergår verksamheten i ABFs regi i form av fackliga kulturcirklar för integration.

”Medlemmar från när och fjärran”

Ett antal förtroendevalda med utländsk bakgrund inom ramen för *Nytt liv i Sverige* har tagit initiativ till en webbaserad studiecirkel, *Medlemmar från när och fjärran*. Förtroendevalda från samtliga förbund skriver själva och berättar om sin egen fackliga historia, sitt arbete, engagemang och sina erfarenheter från arbetslivet i Sverige. De över 50 personliga berättelserna varvas med fakta och statistik om den fackliga organisationen ur ett integrationsperspektiv. Resultatet presenteras i bokform hösten 2004.

Insatser för minoritetsspråket finska

Det finska språket har minoritetsspråkstatus i Sverige. En mycket stor del av Metalls medlemmar med utländsk bakgrund har finska rötter. Volvos verkstadsklubb har varit drivande i frågan om behovet av fackliga insatser för minoritetsspråket finska. Ett konkret arbete för att synliggöra de finska invandrarnas historia har påbörjats inom Volvo och en tvåspråkig bok skriven av verkstadsklubbens medlemmar publiceras sommaren 2004 inom projektet *Nytt liv i Sverige*.

Försäkringsrådgivning på 16 olika språk

LO och förbunden har i samarbete med Folksam ett flerspråkigt informationscentrum på 16 olika språk för frågor som berör olika typer av fackliga försäkringar, fackligt medlemskap, avtalspensioner och socialförsäkringar. Utöver detta ger Folksam i sin rikskundtjänst information om Folksams LO-Pension, LO-förbundens medlemsförsäkringar samt andra typer av försäkringar.

Goda exempel och förebilder

Att sprida kunskap om goda exempel och förebilder för offensivt fackligt integrationsarbete är viktigt. Det finns rika erfarenheter från olika förbund, arbetsplatser och branscher, från lokal och regional nivå, som på olika sätt är viktiga att uppmärksamma. Dessa bidrar till att utveckla nya arbetsformer och stimulera andra avdelningar och klubbar, liksom LO-distrikt och LO-facken i kommunerna, att utveckla sitt arbete för integration och mot diskriminering.

Ett exempel som särskilt uppmärksammats är Fastighetsanställdas Förbund, avdelning 2 i Göteborg. Avdelningen tilldelades en utmärkelse för framsynt integrationsarbete av *Rådet för Integration i Arbetslivet*. I samarbete med bland annat de kommunala bostadsbolagen har Fastighets avd. 2 lyckats höja sysselsättningen för de boende i Bergsjön. Fler andra goda exempel från avdelningar

och klubbar, men även tvärfackliga nätverk, finns kartlagda såväl inom storstadsregioner, mellanstora städer som på mindre orter.

Projektet ”Se dig om”

Ett antal LO-distrikt har engagerat sig i ett samarbete med Migrationsverket för att göra insatser med asylsökande som ännu inte fått uppehållstillstånd i Sverige. Studiecirkelverksamhet har bedrivits om frågor rörande Sverige, facket och det svenska arbetslivet samt demokrati och grundläggande rättigheter, möjligheter och skyldigheter med ett positivt resultat både för de asylsökande, facket och samhället.

En kraftsamling mot extrema antidemokratiska rörelser

LO genomför sedan 1999 en kraftsamling mot nazism och för demokrati som har utvecklats till att omfatta även ett aktivt facklig-politiskt arbete mot extrema antidemokratiska grupperingar och partier såsom Sverigedemokraterna och Nationaldemokraterna. Dessa insatser är kopplade till LOs integrationsarbete men är huvudsakligen allt igenom en facklig-politisk fråga som handlar om grundläggande demokratiska värderingar i arbetslivet och i det svenska samhället. Insatserna koncentreras från 2004 och framåt främst till den fackliga utbildningen, ungdomsverksamheten och till att ge stöd till medlemmar och förtroendevalda på arbetsplatserna.

LOs fortsatta integrationsarbete efter kraftsamlingen

Det arbete som gjorts under kraftsamlingsåren har lagt en stadig grund för det framtida fackliga arbetet för integration och mot diskriminering. Det pågående integrationsarbetet övergår från 2005 till den ordinarie fackliga verksamheten med nyvunna friska krafter, rikliga erfarenheter och ett väl utbyggt nätverk av medlemmar, förtroendevalda och ombudsmän över hela landet

som är engagerade i integrationsarbetet. LOs styrelse kommer efter LO-kongressen 2004 att ta ställning till den fortsatta inriktningen på det fackliga integrationsarbetet framöver.

En viktig slutsats av de erfarenheter som gjorts under kraftsamlingsåren är att LOs och LO-förbundens fortsatta engagemang och aktiva arbete för integration och mot diskriminering är avgörande. Fackets kraftfulla agerande är en förutsättning för att vi ska kunna göra Sverige och det svenska arbetslivet till en internationell förebild på integrationsområdet inom loppet av 10 år.

Förbunden och integrationsfrågorna

LO-förbunden har egna integrationsansvariga som tillsammans med representanter från LO, ABF, SAP och FAI utgör LOs integrationsutskott. Dessutom leder LOs ordförande Wanja Lundby-Wedin det förbundsgemensamma integrationsprojektet "Lika värde – Lika rätt" tillsammans med representanter från åtta förbund. Representanterna i båda dessa grupper är:

Byggnadsarbetareförbundet, Svenska

Lars Aveholt (*), (**)
telefon: 08-728 48 00
e-post: lars.aveholt@byggnads.se

Elektrikerförbundet, Svenska

Jan Johansson (*)
telefon: 08-412 82 82
e-post: jan.johansson.fk@sef.com

Fastighetsanställdas Förbund

Sten-Erik Johansson (*)
telefon: 070-656 11 72
e-post: sten-erik.johansson.fk@fastighets.se
Pia Håkansson (**)
telefon: 08-696 11 67
e-post: pia.hakansson.fk@fastighets.se

Grafiska Fackförbundet – Mediafacket

Roberto Lezama (*), (**)

telefon: 070-608 07 36

e-post: roberto.lezama@lo14.lo.se

Handelsanställdas förbund

Monika Ohlson (*)

telefon: 08- 412 68 00

e-post: monika.ohlson@handels.se

Ulrika Vedin (**)

telefon: 08-412 68 86

e-post: ulrika.vedin@handels.se

Hotell och Restaurang Facket

Helena Proos(*), (**)

telefon: 0771-57 58 59

e-post: helena.proos@hrf.se

Industrifacket

Margaretha Holmqvist (**)

telefon: 08-786 85 00

e-post: margaretha.holmqvist.fk@industrifacket.se

Inger Öhrn-Karlsson (*)

telefon: 08-786 85 00

e-post: inger.ohrn-karlsson.fk@industrifacket.se

Kommunalarbetareförbundet, Svenska

Åke Lundström (*), (**)

telefon: 08-728 28 00

e-post: ake.lundstrom@kommunal.se

Livsmedelsarbetareförbundet, Svenska

Kristina Nordström(*)

telefon: 08-796 29 00

e-post: kristina.nordstrom@livs.se

Metallindustriarbetareförbundet, Svenska

Gunilla Hamrin (**)

telefon: 08-786 80 00

e-post: gunilla.hamrin.fk@metall.se

Stig Åke Karlsson (*)

telefon: 08-786 82 85

e-post: stig-ake.karlsson.fk@metall.se

Bo Villner (*)

telefon: 08-786 80 00

e-post: bo.villner.fk@metall.se

Musikerförbundet, Svenska

Jan Granvik(*)

telefon: 08-587 060 00

e-post: jan.granvik@musikerforbundet.se

Målareförbundet, Svenska

Peter Sjöstrand (*)

telefon: 08-587 274 00

e-post: peter.sjostrand@malareforbundet.a.se

Pappersindustriarbetareförbundet, Svenska

Bengt Jansson (*)

telefon: 08-796 61 00

e-post: bengt.jansson.fk@pappers.se

SEKO – Facket för Service och Kommunikation

Tomas Abrahamsson (**)

telefon: 08-791 41 00

e-post: tomas.abrahamsson@seko.se

Åke Nilsson (*)

telefon: 08-791 41 00

e-post: ake.nilsson.sk16@seko.se

Skogs- och Träfacket

Åke Sjölen (*)

telefon: 08-701 77 18

e-post: ake.sjolen.fk@skogstrafacket.org

Transportarbetareförbundet, Svenska

Sten-Ove Niklasson (*)

telefon: 08-723 77 00

e-post: sten-ove.niklasson.fk@transport.se

LO

Wanja Lundby-Wedin (**)

telefon: 08-796 25 00

e-post: wanja.lundby-wedin@lo.se

Maria-Paz Acchiardo (*), (**)

telefon: 08-796 28 19

e-post: maria-paz.acchiardo@lo.se

Per Johansson (**)

telefon: 08-796 25 13

e-post: per.johansson@lo.se

Sara Jägare (*), (**)

telefon: 08-796 26 28

e-post: sara.jagare@lo.se

Susanne Lönnberg (*), (**)

telefon: 08-796 27 55

e-post: susanne.lonnberg@lo.se

Thord Pettersson (*)

telefon: 08-796 27 00

e-post: thord.pettersson@lo.se

Fackligt Aktiva Invandrare (FAI)

(Medlem i Handelsanställdas förbund)

Manlio Palocci (*),

telefon: 08-83 03 55

e-post: manlio.p@abfnoreg.nu

ABF

Berndt Carlborg (*)

telefon: 070-643 57 10

e-post: berndt.carlborg@abf.se

Socialdemokraterna

Mia Nikali (*)

telefon: 08-700 26 00

e-post: mia.nikali@sap.se

* Ledamot i LOs integrationsutskott

** Ledamot i styrgruppen för "Lika värde – Lika rätt"

Rapporter och annat material från LO

Publicerade rapporter och skrifter

- "Alla människor lika mycket värda", LOs kraftsamling mot nazism och för demokrati, 2000
- "LOs plattform för att öka och stärka medvetenheten om alla människors lika värde och lika rätt samt motverka segregation och diskriminering", 2001
- "Att invandra på den svenska arbetsmarknaden", LOs välfärdsprojekt, 2001
- "Klassamhället – Befäst eller upplöst?" LO-idédebatt, 2001
- "Integration och Segregation, i teori och praktik", LO-idédebatt, 2001
- "Klassamhället – förändring, splittring och facklig vanmakt", LO-idédebatt, 2001
- "Facklig Utbildning och Integration – slutsatser och förslag", Carlos Nuñez, Lika värde – Lika rätt 2002
- "Arbetsmarknad, Etnicitet och Integration – en kartläggning av forskningen i Sverige", Lena Knekby, Lika värde – Lika rätt, 2002
- "Myter och Vanföreställningar eller Fakta och Kunskap", Sven Nelander/Ingela Goding, 2003
- "Vems Sverige?", Ingemar Lindberg, Lika värde – Lika rätt, 2003
- "Andelen medlemmar i facket med utländsk bakgrund", Lika värde – Lika rätt, 2003
- "Migrant and Ethnic Minority Workers: Challenging Trade Unions...", Europafackets rapport 2003

Kommande rapporter och skrifter 2004/2005

(Preliminära arbetsnamn)

- Jobbet och lagarna – etnisk diskriminering
- Fackligt fadderskap för integration
- LO-pressen och integrationsfrågorna
- Migration, tillväxt och etnisk diskriminering
- LO-förbundens arbete med diskriminering
- Facklig policy för integration och mot etnisk diskriminering
- Finländarna på Volvo (utges på finska och svenska), *Nytt liv i Sverige*
- Medlemmar från när och fjärran, Lika värde – Lika rätt/
Nytt liv i Sverige
- Brev till framtiden, Nytt liv i Sverige
- Tvätterskor, Nytt liv i Sverige
- Unga Medlemmar från när och fjärran, Nytt liv i Sverige/
Lika värde – Lika rätt
- Nytt liv i Sverige – ett kulturprojekt för integration,
slutrapport
- LOs kraftsamling för integration, slutrapport 2000–2005

Avtal, överenskommelser och vägledningar

- Integration i Arbetslivet – Vägledning för företag,
myndigheter och organisationer, Rådet för Integration i
Arbetslivet, 2003
- Samverkansavtal LO – Integrationsverket, 2003

Informationsmaterial

- Material för försäkringsrådgivare på 16 språk; affisch, broschyr samt OH-bilder, Roll-upp: Jag vill ha samma lön som mina svenska arbetskamrater
- Vykort: Jag vill ha samma lön som mina svenska arbetskamrater
- Vykort: Kom Du in på krogen?
- Vykort: Hur får man jobb i Sverige?
- Utställning med teckningar av Robert Nyberg
- Utställning *Nytt liv i Sverige* med bl.a. roll-upp, broschyrer, affischer, OH-bilder, CD-rom
- Statistik om integration – OH-material

Studiematerial som publicerats eller är under produktion

- Testpärm: "Tre fackliga steg – facklig utbildning för integration och demokrati", testas 2004
- "Sverige – den fackliga vägen", ingår i pärmen som testas 2004
- "Lika värde – Lika rätt", ingår i pärmen som testas 2004
- "Motståndet", ingår i pärmen som testas 2004
- Vägledning för LO-distrikten och LO-facken, ingår i pärmen som testas 2004
- Vägledning för avdelningar och sektioner, ingår i pärmen som testas 2004
- Vägledning för arbetsplatser och klubbar, ingår i pärmen som testas 2004

- Skolmaterial för gymnasiet, "Vi", ingår i Ta Plats-serien, 2003
- Film om arbetarrörelsen och invandringen
- Film och studiematerial: "Scener ur ett arbetsliv", från Rådet för Integration i Arbetslivet, 2003
- Webb-baserad utbildning: "Scener ur ett arbetsliv", från Rådet för Integration i Arbetslivet
- Systematiskt integrationsarbete för förtroendevalda

Även andra skrifter och rapporter samt informationsmaterialet som nämnts i den här rapporten är lämpliga för fackliga studier och cirkelverksamhet. LOs IT-skola erbjuder också ett antal utbildningar lämpliga för distansutbildning.

Informationsmaterial kan beställas från LO-distribution (tfn: 026-24 90 00) eller laddas ner från LOs hemsida (www.lo.se). På hemsidan finns också aktuell information om integrationsfrågor där du även finner LOs IT-skolans Integrationstorg.

Slutord

Arbetet med denna rapport har vi upplevt som något av en "spännande kunskapsresa", fylld med en rad svårigheter och problem, spännande upptäckter, en massa "aha-upplevelser", upprördhet över de stora skillnader som finns på många områden men också ofta glada överraskningar. Arbetet har bedrivits i ett nära samarbete med Statistiska centralbyrån och de utomordentligt kompetenta personer som finns där. Utan deras insatser hade denna rapport inte varit möjlig.

Statistiken kan hjälpa oss att synliggöra hur enskilda människor tillsammans bildar gemensamma mönster och villkor för olika grupper. Helhetsbilder växer fram. Skillnader och likheter tydliggörs. Ojämlighet och jämlikhet kan därmed sättas i ett sammanhang. I analys och kommentarer av de förändringar som statistiken visar är det viktigt att man är varsam med orden och noga vid tolkningen så att man inte drar felaktiga och vilseledande slutsatser. Det handlar om människors grundläggande livs- och arbetsvillkor. Bra fakta och underlag behövs både för att en saklig debatt ska kunna föras och för politiken på olika nivåer då beslut ska fattas och ord övergå till handling.

Det som har känts alldeles särskilt tillfredsställande för oss, när vi ser tillbaka på det här arbete som har bedrivits under ett antal år, är att olika ibland ganska komplicerade metodiska problem har kunnat lösas, att så mycket nytt och viktigt material har kunnat tas fram och att många resultat pekar på att betydande framsteg har skett vad gäller integrationen i arbetslivet. Samtidigt pekar resultaten på att mycket återstår och att integration tveklöst kommer att utgöra en av de allra största fackliga och politiska utmaningarna framöver.

Bilaga

Antalet födda i Sverige och antalet utlandsfödda i den svenska befolkningen 1900-2003.

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Sverige	5 100 814	6 080 534	6 844 019	7 195 250	7 539 318	7 690 282	7 800 185	7 897 595
Norden utom Sverige	21 496	33 232	99 080	174 043	320 913	341 253	319 082	279 160
Danmark	6 872	8 726	22 801	35 112	39 152	43 501	43 931	40 921
Finland	6 644	9 746	44 821	101 307	235 453	251 342	217 636	189 341
Island	2	29	146	371	1 627	3 547	4 771	3 811
Norge	7 978	14 731	31 312	37 253	44 681	42 863	52 744	45 087
Europa utom Norden	7 010	15 117	77 310	78 984⁶	176 463	190 990	220 806	349 873
Albanien			5	45	206	174	156	538
Belgien	53	140	363	511	641	735	888	1 356
Bosnien-Hercegovina								53 949
Bulgarien		7	44	108	722	913	1 933	3 825
Estland		492	25 062		18 513	15 331	11 971	9 964
Frankrike	255	599	1 367	1 750	2 487	3 166	3 844	6 155
Grekland	5	22	92	266	11 835	15 153	13 171	10 853
Irland		32	49	77	163	352	683	1 349
Italien	200	367	2 623	4 904	7 268	6 062	5 989	6 584
Jugoslavien		19	171	1 532	33 779	37 982	43 346	75 099
Kroatien								5 726
Lettland		550	4 423		3 244	2 664	2 025	2 482
Litauen		149	415		743	255	233	1 334
Makedonien								2 971
Nederländerna	50	208	1 213	2 105	2 916	3 077	3 543	5 150

Tablå B:1 · fortsättning ►

Tablå B:1 • fortsättning ▶

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Polen		1 065	7 832	6 347	10 851	19 967	35 631	41 608
Portugal	7	11	29	78	1 545	2 260	2 611	2 533
Rumänien	3	34	531	719	1 221	1 977	8 785	12 343
Ryssland								9 090
Schweiz	129	215	903	1 415	1 795	1 760	1 932	2 557
Slovakien								374
Slovenien								765
Spanien	30	64	197	867	3 781	4 363	4 917	5 470
Storbritannien och Nordirland	7793	1 270	2 071	2 738	5 378	8 243	11 378	16 428
Tjeckien								522
Tjeckoslovakien		433	3 548	3 562	7 392	7 529	8 432	6 909
Tyskland	5 107 ²	8 566	21 652	37 580	41 793	38 974	37 558	40 217
Ukraina								2 239
Ungern	50	108	2 030	8 544	10 650	12 929	15 045	13 794
Vitryssland								860
Österrike	322	715	2 665	5 809	7 927	6 995	6 530	5 967
Övriga Europa	20	51	25	27	1 613	129	205	862
Afrika	79	328	355	596	4 149	10 025	27 343	62 339
Algeriet	2				214	615	1 036	1 834
Angola						18	206	511
Egypten	5	19	50	117	527	911	1 444	1 305
Eritrea								4 353
Etiopien	5		41	59	346	1 797	10 027	11 281
Gambia					43	446	1 162	2 771

fortsättning ▶

Tablå B:1 · fortsättning ▶

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Ghana			60	173	521	1 189		
Kap Verde			39	219	316			
Kenya			83	296	601	1 455		
Kongo, Demokr. republ.			26	75	415	1 505		
Liberia			3	6	107	498	671	
Libyen			2	2	74	49	218	456
Marocko			22	775	1 584	2 720	5 145	
Nigeria			198	183	283	932		
Somalia			16	100	1 441	14 809		
Sudan			2	521	119	324	832	
Sydafrika	56	170	259	335	527	707	854	1 408
Tanzania			70	270	559	1 005		
Tunisien			12	238	952	1 954	2 978	
Uganda			36	686	1 435	2 455		
Zambia			21	94	172	289		
Övriga Afrika	11	139	218	15	546	1 254	4 839	
Nordamerika	5 254	9 141	11 334	11 665	15 629	14 484	19 087	26 040
Costa Rica			4	15	68	133	240	
El Salvador			10	2	121	97	1 721	2 392
Dominikanska Rep.			1	4	29	73	174	338
Guatemala			5	11	52	145	495	684
Haiti			5	5	183	50	73	114
Honduras			9	2	224	73	167	229
Jamaica							124	214

fortsättning ▶

Tablå B:1 · fortsättning ►

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Kanada	87	249	503	673	1 832	1 162	1 651	2 471
Kuba			20	22	76	110	166	1 686
Mexiko	3	15	45	62	168	364	696	1 328
Nicaragua							209	465
Panama			12	6	33	71	165	211
Trinidad och Tobago					203	118	160	249
USA	5 130	8 852	10 713	10 874	12 646	11 980	13 001	15 143
Övriga Nordamerika	34	25	7	9	47	173	152	276
Sydamerika	90	261	412	679	2 300	17 206	44 230	54 371
Argentina	26	83	197	272	632	2 211	2 421	2 657
Bolivia			5	12	327	613	1 983	2 537
Brasilien	41	92	106	175	468	1 091	2 118	4 024
Chile	6	28	30	69	181	8 256	27 635	27 528
Colombia			20	73	259	1 443	4 650	8 169
Ecuador			9	9	55	463	647	1 230
Paraguay			6	6	12	98	135	136
Peru	5		19	17	148	643	1 783	5 107
Uruguay	4		13	30	71	2 101	2 430	2 320
Venezuela			7	16	135	223	319	528
Övriga Sydamerika	8	58			12	64	109	135
Asien	102	456	992	1 678	9 841	45 112	150 487	295 304
Afghanistan			58	17	28	31	534	7 017
Bangladesh						440	1 571	3 391
Cypern					124	404	512	443

fortsättning ►

Tablå B:1 · fortsättning ►

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Filippinerna				5	66	528	2 613	6 484
Hongkong							277	570
Indien	45 ⁴	135	242	361	907	4 452	9 054	12 348
Indonesien				122	210	693	1 397	1 817
Irak			5	16	108	631	9 818	67 645
Iran	2	8	110	115	411	3 348	40 084	53 241
Israel			10	54	221	706	1 304	1 803
Japan	3	29	70	144	652	1 254	1 849	2 502
Jordanien				5	223	414	663	1 312
Kambodja					5	38	268	355
Kina	34	201	397	520	644	1 424	3 869	10 852
Korea, Syd-				47	1 132	5 278	8 205	9 574
Kuwait						17	49	971
Laos						8	65	388
Libanon				15	240	2 170	15 986	20 811
Malaysia					45	339	708	1 068
Pakistan				11	188	1 127	2 291	3 707
Palestina					171	278	719	1 248
Saudi-Arabien							216	928
Singapore					59	100	250	482
Sri Lanka				8	36	1 479	4 441	6 096
Syrien				6	100	1 606	5 874	15 692
Taiwan						198	481	684
Thailand			13	20	105	2 055	4 934	14 294

fortsättning ►

Tablå B:1 · fortsättning ►

	1900	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2003
Turkiet	15	22	87	202	3 768	14 357	25 528	34 083
Vietnam				1	195	1 602	6 265	11 771
Övriga Asien	3	61		9	203	135	662	3 727
Oceanien	59	66	93	211	558	962	1 866	3 405
Australien	55	53	82	179	464	804	1 449	2 525
Nya Zeeland	4	7	11	32	94	142	358	763
Övriga Oceanien		6				16	59	117
Sovjetunionen	1 506¹	2 990	8 097	31 8615	7 244	6 824	7 471	7 104
Okänt	31	66	137	162	488	97	73	479
Summa utrikes födda	35 627	61 657	197 810	299 879	537 585	626 953	790 445	1 078 075

1) Ryssland med Polen. 2) Tyska Riket. 3) Storbritannien och Irland. 4) Indien och Ceylon. 5) Inklusive Estland, Lettland och Litauen. 6) Exklusive Estland, Lettland och Litauen. Redovisningen efter födelseland sker efter dagens länderindelning. Personer som flyttat till Sverige före delningen kan inte fördelas på de nya delarna. Det gäller för t.ex. Jugoslavien, Tjeckoslovakien och Sovjetunionen. Men i de fall som länder delats blir det tvåårr "dubbel" redovisning.

Tablå B:1

Andelen med olika former av tidsbegränsad anställning.
Procent av **kvinnor** inom LO

	Vikariat	Prov anställ- ning	Objekts-/ projekt- anställning	Anställ- ning vid behov
Födda i Sverige				
Två svenskfödda föräldrar	7	1	1	4
En utlandsfödd förälder	8	2	2	5
Två utlandsfödda föräldrar	12	3	0	9
Alla födda i Sverige				
Födda i övriga Norden				
Minst 10 år i Sverige	5	0	2	2
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **				
Minst 10 år i Sverige	6	3	1	6
Högst 9 år i Sverige	14	8	2	4
Födda i övriga världen				
Minst 10 år i Sverige	11	2	5	7
Högst 9 år i Sverige	12 ***	4 ***	3 ***	9 ***
Alla (oavsett födelse- land)	7	2	1	4

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknat som ett genomsnitt för första kvartalet 2002 och 2003.

Andelen med olika former av tidsbegränsad anställning. Procent av **män** inom LO

	Vikariat	Prov anställ- ning	Objekts-/ projekt- anställning	Anställ- ning vid behov	Annan tids- begränsad anställning	Summa
Födda i Sverige						
Två svenskfödda föräldrar	2	2	1	2	2	9
En utlandsfödd förälder	1	2	1	2	2	8
Två utlandsfödda föräldrar	3	4	0	4	0	11
Alla födda i Sverige						
Födda i övriga Norden						
Minst 10 år i Sverige	2	1	1	1	1	6
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **						
Minst 10 år i Sverige	3	4	1	2	1	11
Högst 9 år i Sverige	7	5	4	0	3	19
Födda i övriga världen						
Minst 10 år i Sverige	2	5	2	4	3	16
Högst 9 år i Sverige	2 ***	10 ***	5 ***	6 ***	4 ***	27 ***
Alla (oavsett födelse- land)	2	2	1	2	2	9

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknat som ett genomsnitt för första kvartalen 2002 och 2003.

Tablå B:3

Medlemmar i LO, TCO och SACO med utländsk bakgrund (procent)

	LO			TCO			SACO		
	Kvinnor	Män	Båda könen	Kvinnor	Män	Båda könen	Kvinnor	Män	Båda könen
Födda i övriga Norden									
Minst 10 år i Sverige	4	3	4	3	2	3	2	2	2
Högst 9 år i Sverige	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *									
Minst 10 år i Sverige	3	3	3	2	2	2	3	3	3
Högst 9 år i Sverige	2	2	2	1	0	0	1	1	1
Födda i övriga världen									
Minst 10 år i Sverige	4	4	4	1	2	2	2	2	2
Högst 9 år i Sverige	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Totalt födda utomlands	14	13	14	7	7	7	8	8	8
Utlandsfödd förälder									
En utlandsfödd förälder	6	6	6	6	6	6	7	7	7
Två utlandsfödda föräldrar	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Totalt med föräldrar födda utomlands									
utomlands	8	8	8	8	8	8	9	9	9
Samtliga med utländsk bakgrund									
bakgrund	22	21	22	15	15	15	17	17	17

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå B:4

Arbetare med utländsk bakgrund. Tillverkningsindustri. Procent.

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr. större kommuner	Södra mellanbygden	Norra tät- och glesbygden	Hela landet
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	4	6	3	5	5	2	5
Högst 9 år i Sverige	1	1	0	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *							
Minst 10 år i Sverige	7	7	14	5	4	1	5
Högst 9 år i Sverige	1	1	3	3	2	0	2
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	12	8	5	2	1	1	3
Högst 9 år i Sverige	4	3	0	1	0	0	1
Totalt födda utomlands	29	26	25	16	12	4	16
Utlandsfödd förälder							
En utlandsfödd förälder	9	6	5	6	5	6	6
Två utlandsfödda föräldrar	5	2	5	3	2	1	2
Totalt med föräldrar födda utomlands							
Samtliga med utländsk bakgrund	43	34	35	25	19	11	24

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå B:5

Arbetare med utländsk bakgrund. **Byggverksamhet.** Procent.

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr. större kommuner	Södra mellanbygden	Norra tät- och glesbygden	Hela landet
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	3	**	**	2	3	3	3
Högst 9 år i Sverige	0	**	**	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *							
Minst 10 år i Sverige	1	**	**	1	1	0	0
Högst 9 år i Sverige	2	**	**	0	0	0	1
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	2	**	**	1	0	0	1
Högst 9 år i Sverige	2	**	**	0	0	0	0
Totalt födda utomlands	10	**	**	4	4	3	5
Utlandsfödd förälder							
En utlandsfödd förälder	7	**	**	7	4	9	7
Två utlandsfödda föräldrar	4	**	**	1	2	1	2
Totalt med föräldrar födda utomlands							
utomlands	11	**	**	8	6	10	9
Samtliga med utländsk bakgrund							
bakgrund	21	**	**	12	10	13	14

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

** Antalet i urvalet alltför litet.

Tablå B:6

Arbetare med utländsk bakgrund. Parti- och detaljhandel. Procent.

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr. större kommuner	Södra mellanbygden	Norra tät- och glesbygden	Hela landet
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	2	1	1	1	2	3	2
Högst 9 år i Sverige	1	0	1	1	0	0	0
Födda i övriga Europa *							
Minst 10 år i Sverige	3	5	4	1	1	1	2
Högst 9 år i Sverige	2	1	5	1	1	0	1
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	7	5	5	2	2	1	4
Högst 9 år i Sverige	3	2	3	0	0	0	1
Totalt födda utomlands	18	14	19	6	6	5	10
Utlandsfödd förälder							
En utlandsfödd förälder	12	8	5	6	5	7	7
Två utlandsfödda föräldrar	6	2	2	3	2	1	3
Totalt med föräldrar födda utomlands							
utomlands	18	10	7	9	7	8	10
Samtliga med utländsk bakgrund							
bakgrund	36	24	26	15	13	13	20

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå B:7

Arbetare med utländsk bakgrund. **Övrig privat service.** Procent.

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr. större kommuner	Södra mellanbygden	Norra tät- och glesbygden	Hela landet
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	4	2	2	3	2	2	3
Högst 9 år i Sverige	0	1	0	1	0	0	0
Födda i övriga Europa *							
Minst 10 år i Sverige	4	4	10	3	2	1	3
Högst 9 år i Sverige	1	3	8	2	2	0	3
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	10	8	5	5	1	1	5
Högst 9 år i Sverige	7	2	2	2	1	0	3
Totalt födda utomlands	26	20	27	16	8	4	17
Utlandsfödd förälder							
En utlandsfödd förälder	8	7	3	6	6	4	6
Två utlandsfödda föräldrar	7	4	4	2	2	1	4
Totalt med föräldrar födda utomlands							
Samtliga med utländsk bakgrund	41	31	34	24	16	9	27

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå B:8

Arbetare med utländsk bakgrund. **Kommunal sektor.** Procent.

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Övr. större kommuner	Södra mellanbygden	Norra tät- och glesbygden	Hela landet
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	6	2	2	3	3	3	3
Högst 9 år i Sverige	1	0	0	0	0	0	0
Födda i övriga Europa *							
Minst 10 år i Sverige	4	4	6	2	2	1	3
Högst 9 år i Sverige	1	2	2	2	1	0	1
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	15	7	6	3	1	1	4
Högst 9 år i Sverige	8	4	3	1	0	0	2
Totalt födda utomlands	35	19	19	11	7	5	13
Utlandsfödd förälder							
En utlandsfödd förälder	6	6	6	5	6	3	5
Två utlandsfödda föräldrar	5	2	2	2	2	0	2
Totalt med föräldrar födda utomlands							
Samtliga med utländsk bakgrund	46	27	27	18	15	8	20

* Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tablå B:9

Befolkningen 20-64 år med olika födelseland översiktligt fördelad efter sysselsättningssituation. Tusental och procent. Första kvartalet 2003.

	Sysselsatta	Arbetslösa	I arbetskraften	Utanför arbetskraften	Befolkning	Sysselsättningsgrad (A i procent av E)	Arbetslöshets-tal (B i procent av C)
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)		
BÅDA KÖNEN							
Födda i Sverige							
Två svenskfödda föräldrar	3 282	128	3 410	694	4 104	80,0%	3,8%
En utrikesfödd förälder	249	14	264	59	323	77,3%	5,4%
Två utrikesfödda föräldrar	93	8	101	20	121	76,7%	7,8%
Födda i övriga Norden							
Vistats i Sverige minst 10 år	114	7	120	41	161	70,7%	5,6%
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa *							
Vistats i Sverige minst 10 år	107	8	115	44	159	67,2%	6,9%
Vistats i Sverige högst 9 år	52	7	59	28	87	59,9%	12,4%
Födda i övriga världen							
Vistats i Sverige minst 10 år	117	13	131	61	192	61,0%	10,3%
Vistats i Sverige högst 9 år	37	10	46	43	89	41,1%	20,7%
Samtliga Båda könen	4 070	196	4 266	998	5 264	77,3%	4,6%
KVINNOR							
Födda i Sverige							
Två svenskfödda föräldrar	1 578	53	1 631	377	2 008	78,6%	3,3%
En utrikesfödd förälder	119	6	126	33	159	75,2%	4,9%
Två utrikesfödda föräldrar	46	3	49	9	58	77,9%	6,4%
Födda i övriga Norden							
Vistats i Sverige minst 10 år	63	2	65	22	87	72,2%	3,8%
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa *							
Vistats i Sverige minst 10 år	51	5	55	26	81	62,3%	8,3%
Vistats i Sverige högst 9 år	24	3	28	17	45	54,0%	11,3%
Födda i övriga världen							
Vistats i Sverige minst 10 år	51	5	56	33	89	57,1%	8,3%
Vistats i Sverige högst 9 år	18	5	23	27	50	36,4%	20,0%
Samtliga Kvinnor	1 961	82	2 043	550	2 593	75,6%	4,0%

Tabell B:10 · fortsättning ►

Tabell B:10 · fortsättning ►

	Syssel- satta (A)	Arbets- lösa (B)	I arbets- kraften (C)	Utanför arbets- kraften (D)	Befolkning (E)	Syssel- sättnings- grad (A i pro- cent av E)	Arbets- löshets- tal (B i pro- cent av C)
MÄN							
Födda i Sverige							
Två svenskfödda föräldrar	1 704	75	1 779	317	2 096	81,3%	4,2%
En utrikesfödd förälder	130	8	138	26	164	79,3%	5,9%
Två utrikesfödda föräldrar	47	5	52	10	62	75,5%	9,0%
Födda i övriga Norden							
Vistats i Sverige minst 10 år	51	4	55	19	74	69,0%	7,7%
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **							
Vistats i Sverige minst 10 år	56	3	59	19	78	72,4%	5,6%
Vistats i Sverige högst 9 år	28	4	32	10	42	66,4%	13,4%
Födda i övriga världen							
Vistats i Sverige minst 10 år	66	9	75	28	103	64,4%	11,8%
Vistats i Sverige högst 9 år	18	5	23	16	39	47,0%	21,3%
Samtliga Män	2 109	114	2 223	448	2 671	79,0%	5,1%

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tabell B:10

Sysselsättning för befolkningen 20-64 år i och utanför arbetskraften, första kvartalet 2003.
Uppdelning efter födelseland. Tusental

	I arbetskraften			Utanför arbetskraften				Befolkningen 20-64 år		
	Syssel-satta	Arbets-lösa	Summa	Stude-rande	Hem-arbetande	Lediga	Pension		Sjuka	Övriga
BÅDA KÖNEN										
Födda i Sverige										
Två svenskfödda föräldrar	3 282	128	3 410	207	31	21	66	288	81	694
En utrikesfödd förälder	249	14	264	24	4	2	2	17	10	59
Två utrikesfödda föräldrar	93	8	101	11	1	1	0	5	2	20
Summa födda i Sverige	3 624	150	3 774	241	35	24	68	310	95	773
Födda i övriga Norden										
Vistats i Sverige minst 10 år	114	7	120	4	1	1	4	27	3	41
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	126	7	133	5	1	1	4	28	7	46
Födda i övriga Europa *										
Vistats i Sverige minst 10 år	107	8	115	9	2	1	3	25	4	44
Vistats i Sverige högst 9 år	52	7	59	11	3	1	0	6	7	28
Summa födda i övriga Europa	159	15	174	20	5	2	3	31	11	72
Födda i övriga världen										
Vistats i Sverige minst 10 år	117	13	131	22	4	1	1	23	11	62
Vistats i Sverige högst 9 år	37	10	46	24	7	2	0	3	7	43
Summa födda i övriga världen	154	23	177	46	11	3	1	26	18	105
Samtliga	4 070	196	4 266	312	53	31	76	396	129	998

Tabell B:11 · fortsättning ►

Tabell B:11 · fortsättning ►

	I arbetskraften			Utanför arbetskraften				Befolkningen 20-64 år		
	Syssel-satta	Arbets-lösa	Summa	Stude-rande	Hem-arbetande	Lediga	Pension		Sjuka	Övriga
KVINNOR										
Födda i Sverige										
Två svenskfödda föräldrar	1 578	53	1 631	108	30	12	29	161	37	377
En utrikesfödd förälder	119	6	126	12	4	1	1	9	6	33
Två utrikesfödda föräldrar	46	3	49	5	1	0	0	2	2	10
Summa födda i Sverige	1 743	62	1 806	125	34	13	30	172	46	420
Födda i övriga Norden										
Vistats i Sverige minst 10 år	63	2	65	2	1	1	2	14	2	22
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	70	3	73	3	1	1	2	14	3	24
Födda i övriga Europa *										
Vistats i Sverige minst 10 år	51	5	55	5	2	1	2	16	0	26
Vistats i Sverige högst 9 år	24	3	28	6	3	1	0	3	5	18
Summa födda i övriga Europa	75	8	83	11	5	2	2	19	5	44
Födda i övriga världen										
Vistats i Sverige minst 10 år	51	5	56	10	4	1	1	12	6	34
Vistats i Sverige högst 9 år	18	5	23	12	7	1	0	2	5	27
Summa födda i övriga världen	69	9	78	22	11	2	1	14	11	61
Samtliga kvinnor	1 961	82	2 043	161	52	18	35	220	64	550

Tabell B:11 · fortsättning ►

Tabell B:11 · fortsättning ►

	I arbetskraften		Utanför arbetskraften				Befolkningen 20-64 år			
	Syssel-satta	Arbets-lösa	Summa	Stude-rande	Hem-arbetande	Lediga	Pension	Sjuka	Övriga	Summa
MÄN										
Födda i Sverige										
Två svenskfödda föräldrar	1 704	75	1 779	99	1	10	36	126	45	317
En utrikesfödd förälder	130	8	138	11	0	1	1	8	5	26
Två utrikesfödda föräldrar	47	5	52	5	0	0	0	3	3	11
Summa födda i Sverige	1 881	88	1 969	115	1	11	37	137	51	353
Födda i övriga Norden										
Vistats i Sverige minst 10 år	51	4	55	2	0	0	2	13	2	19
Vistats i Sverige högst 9 år	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Summa födda i övriga Norden	56	4	61	3	0	0	2	14	3	22
Födda i övriga Europa *										
Vistats i Sverige minst 10 år	56	3	59	4	0	1	1	10	2	18
Vistats i Sverige högst 9 år	28	4	32	5	0	0	0	2	3	10
Summa födda i övriga Europa	84	8	91	9	0	1	1	12	5	28
Födda i övriga världen										
Vistats i Sverige minst 10 år	66	9	75	12	0	1	0	11	4	28
Vistats i Sverige högst 9 år	18	5	23	11	0	0	0	1	4	16
Summa födda i övriga världen	85	14	98	23	0	1	0	12	8	44
Samtliga män	2 109	114	2 223	151	1	13	41	176	66	448

* Antalet i urvalet alltför litet. ** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Arbetstid för kvinnliga arbetare första kvartalet 2003.

	1-19 timmar	20-24 timmar	25-29 timmar	30-34 timmar	35- timmar	Summa	Genom- snittlig arbetstid
Födda i Sverige							
Två svenskfödda föräldrar	12	10	11	20	47	100	30,6
En utlandsfödd förälder	16	9	8	21	46	100	29,6
Två utlandsfödda föräldrar	19	6	8	22	45	100	29,6
Alla födda i Sverige	13	9	10	20	48	100	30,5
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	7	8	8	22	55	100	33,3
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **							
Minst 10 år i Sverige	8	16	6	12	58	100	32,3
Högst 9 år i Sverige	16	7	3	14	60	100	32,4
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	12	9	6	13	60	100	32,0
Högst 9 år i Sverige	19	8	8	14	51	100	30,3
Alla kvinnliga arbetare	13	9	10	20	48	100	30,7

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Född i övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tabell B:12

Arbetstid för **manliga arbetare** första kvartalet 2003.

	1-19 timmar	20-24 timmar	25-29 timmar	30-34 timmar	35- timmar	Summa	Genom- snittlig arbetstid
Födda i Sverige							
Två svenskfödda föräldrar	4	3	1	4	88	100	37,2
En utlandsfödd förälder	6	3	1	4	86	100	36,5
Två utlandsfödda föräldrar	11	5	2	6	76	100	34,6
Alla födda i Sverige	5	3	1	4	87	100	37,1
Födda i övriga Norden							
Minst 10 år i Sverige	2	5	1	4	88	100	37,8
Högst 9 år i Sverige	*	*	*	*	*	*	*
Födda i övriga Europa **							
Minst 10 år i Sverige	4	3	1	7	85	100	37,5
Högst 9 år i Sverige	3	4	1	6	86	100	37,1
Födda i övriga världen							
Minst 10 år i Sverige	8	7	3	7	75	100	34,8
Högst 9 år i Sverige	6	12	1	5	76	100	34,9
Alla manliga arbetare	5	3	1	4	87	100	37,0

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Född i övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

Tabell B:13

DENNA RAPPORT INGÅR I EN SERIE LO-rapporter som publiceras inom projektet "Lika värde – lika rätt". Här sammanfattas ett mycket omfattande fakta- och statistikmaterial som är viktigt ur ett integrationsperspektiv. Det gäller bland annat områden som sysselsättning och anställningsformer, utbildning, facklig organisationsgrad och innehav av fackliga förtroendeuppdrag. I ett särskilt avsnitt ges en kortfattad beskrivning av LOs kraftsamling för integration 2000–2004. Rapporten belyser också de mycket stora förändringar som har skett vad gäller befolkningens sammansättning och hur detta återspeglas i arbetslivet och i de fackliga organisationerna.

Den slutsats som dras, mot bakgrund av det material som redovisas, är att integration tveklöst kommer att vara en av de allra största fackliga och politiska frågorna framöver.

www.lo.se

ISBN 91-566-2111-6